

GÖTEBORGS UNIVERSITET

En till en

Hur den ledande organisationen påverkat införandet av en till en i
Kungsbacka kommun

Helen Billström

Inriktning LAU370

Handledare: Ylva Hård af Segerstad

Examinator: Wolmet Barendregt

Rapportnummer: HT11-7810-08

Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen

Titel: En till en – kommunens stora organisatoriska utmaning Hur den ledande organisationen påverkat införandet av en till en i Kungsbacka kommun

Författare: Helen Billström

Termin och år: HT11

Kursansvarig institution: För LAU370 Sociologiska institutionen

Handledare: Ylva Hård af Segerstad

Examinator: Wolmet Barendregt

Rapportnummer: HT11-7810-08

Nyckelord: IT och politik, IT och organisationen, IT och etik, organisationsförändring, informationsteknik, en till en
I detta arbete så kommer förkortningen IT att användas.

Sammanfattning

En till en är det nya som gäller inom IT-satsningen i skolan. Alla elever på högstadiet och gymnasiet ska ha en egen dator. I Kungsbacka kommun så har högstadiet haft detta i en termin. Projektet har fått både ris och ros av lärarna. Denna uppsats ska titta på satsningen ur den ledande organisationens vinkel. Hur har dess arbete påverkat införandet av en till en ?

Problemformuleringen är; vilka organisatoriska faktorer påverkar införandet av en till en ?

Följdfrågor blir då vilka problem som kan uppstå och vilka åtgärder som krävs för att minska eller avhjälpa dessa ? Metoden som används är dels att titta på tidigare forskning inom områden som berör IT i skolan och organisationsförändring. Dels att intervjua viktiga deltagare i processen. Dessa är kommunens IT-ansvarige, rektorer och IT-pedagoger. Kommunen har varit stark engagerat i projektet från start och är det fortfarande. Resultaten visar att den ledande organisationen är mycket viktig för genomförandet av en till en. Utan en stark och enig ledning hade genomförandet troligtvis inte blivit av. Kungsbacka kommun har förberett sig mycket noggrant innan projektet startades i kommunens alla högstadieskolor. Tekniken hade provats av testskolor, fortutbildning hade planerats och genomförts och IT-strategin hade planerat mål, ansvar och möjliga problem. Det visade sig dock att hur väl förberedd organisationen än var så uppstod det ändå problem. Det saknades alltså något i organisationens planering som det var svårt att planera för; den mänskliga faktorn. Uppsatsen visar att skolornas utbildning för att arbeta med en till en skilde sig markant. Här borde kommunen ha ett krav på tid och innehåll för att säkra kvalitén och det didaktiska innehållet. IT-pedagogernas tjänst borde även ses över. De tenderade att bli för mycket IT-tekniker än de pedagogiska resurser de var tänkta att vara. Båda punkterna lika viktiga för den pedagogiska kvalitén.

FÖRORD

Jag vill tacka Ylva för sitt tålamod med mig under arbetet. Våra samtal om uppsatsen och dina ”noter” har varit till stor hjälp. Ett stort tack till alla intervjuade som har ställt upp och svarat på mina frågor. Det hade inte blivit en uppsats utan er. Vill även tacka min man som har fått rycka in varje gång jag och datorn inte har kommit överens.

Innehållsförteckning

1 INLEDNING.....	5
1.1 BAKGRUND TILL STUDIEN	6
1.2. SYFTE.....	6
1.3 PROBLEMFÖRMULERING	7
1.4 AVGRÄNSNINGAR	7
2 TEORETISK ANKNYTNING	8
2.1 UTVECKLINGEN AV IT I SVENSKA SKOLAN	8
2.2 IT I STYRDOKUMENT.....	9
2.3 UTVECKLINGEN AV IT I FALKENBERGS KOMMUN	11
2.4 ORGANISATIONSFÖRÄNDRING	12
2.5 ARGUMENT FÖR DATORER I SKOLAN	14
2.6 IT I POLITIKEN	15
2.7 IT OCH ETIKEN	17
2.7.1. Varför behövs det god etik på Nätet?.....	17
2.7.2 Vad kan (och borde) göras för att skapa en god etik på Nätet?	17
2.7.3 Hur kan vi utveckla en god etik på nätet ?	18
2.8 UTVECKLINGEN AV IT I SKOLAN I KUNGSBACKA KOMMUN.....	19
3 METODER OCH TILLVÄGÅGÅNGSSÄTT	21
3.1 KVALITATIV METOD	21
3.2 URVAL AV INTERVJUPERSONER OCH SKOLOR	22
3.3 PROCEDUR.....	22
3.4 ETIK.....	22
3.5 REABILITET.....	23
3.6 VALIDITET.....	23
3.7 GENERALISERINGSBARHET	23
4 RESULTATREDOVISNING	24
4.1 INTERVJU MED IT-PEDAGOGERNA.....	24
4.2 INTERVJU MED REKTORERNA	27
4.3 INTERVJU MED KOMMUNENS IT-ANSVARIGE	29
6 SLUTDISKUSSION	31

1 INLEDNING

” Samhället imorgon kommer att skilja sig radikalt från samhället idag. Skolan är den första platsen i samhället som måste vara förändringsbenägen, eftersom de som börjar idag skall förberedas för det samhälle de möter om femton år”¹

Ett område där det har hänt mycket under den senaste tiden är inom IT-tekniken. Mobiler är näst intill en nödvändighet nuförtiden och deras användningsområden utökas ständigt. De kan användas som kamera, till filminspelning, kalender, skicka meddelanden, klocka, tidtagarur och alarm. Tillgången till trådlöst nätverk ökar ytterligare dess användningsområden. Den kan användas som uppslagsverk, för att deklarerera, visa kartor, spela spel, visa film, visa matrecept, väderprognoser mm. Dess kapacitet, användningsområden, grafik och lättillgänglighet har gjort IT-tekniken till var mans egendom. Även datorn används allt mer i samhället. Telefonkatalogen finns på nätet och får beställas extra om någon önskar ett pappersexemplar. Kommuner och företag använder i större utsträckning hemsidor i kontakt med allmänheten. Under rubriken JOBB i GP 2012-02-02 så fanns 21 annonser. Alla annonsörer vill att jobbsökan skulle ske på deras hemsida. Det mesta säljs på nätet och det går att boka resor, beställa biljetter till bio och teater och hålla kontakt med vänner på nätet. Den kan användas som bok och bibliotek och många tidningar går att läsa på nätet.

Datorn har funnits i den svenska skolan sen 1980-talet. Antalet datorer och övrig IT-utrustning har dock varit begränsad, vilket påverkat användningen av den. Min gymnasieskola i Mölndals kommun skaffade sig en datasal på 1980-talet, som användes under matematik - och fritt vallektonerna. Den senare enbart för dem som valt datakunskap. Mina barns grundskola i Kungsbacka kommun hade i slutet av 1990-talet en dator i varje klassrummet, vilken barnen fick använda efter ett schema. På en tidigare arbetsplats fanns det tre till fyra datorer i varje klassrum. Detta gav ingen större möjlighet till träning och färdighet i datoranvändning.

Det senaste inom skolan och IT är begreppet *en till en*. Det innebär att alla elever och lärare ska ha en egen bärbar dator. Om det ska vara en PC, Mac eller Ipad kan variera. Det är först i och med denna satsning som skolan har börjat med datorer på allvar. Tidigare IT- satsningar i svenska skolan hade främst riktat sig emot lärarna. ITiS projektet, IT i skolan, var ett projekt som skulle behandla hur IT kunde stödja elevernas lärande.² Den hade som en punkt att ge en dator till alla medverkande lärare men det nämns inget om en dator till varje elev.³ Detta behövs för att lära elever att använda datorer i det dagliga livet och förbereda dem för det kommande arbetslivet.⁴

Införandet av en till en kan även ses som en konkurrens faktor. Då elevantalet har stagnerat de sista åren så använder skolorna olika metoder för att locka elever till sig. I gymnasie-och-vuxenutbildningsnämnden i Kungsbacka, där jag är ledamot, så ses en till en som ett sätt att

1 Karlsohn, 1997, s.87

2 ITiS, 2003, s. 27

3 ITiS, 2003, s.15

4 Jedeskog, 1998, s.17

locka elever till kommunens gymnasier. Detta bidrar till att göra en till en satsningar till en politisk angelägenhet.

Vad som kan vara ett hinder eller försvåra användandet av en till en i skolan, är att det inte anses användarvänligt. Under min senaste VFU period (verklighetsförlagd utbildning) så hamnade jag på en högstadieskola som hade fått en till en datorer samma terminen. Lärarna på skolan behövde i stort sett dagligen vara inne på tre olika sidor, i tre olika program, för att hålla sig uppdaterade. Det var kommunens *Insidan* som var skolan kommunikationssida gentemot elever, föräldrar och allmänheten. På *Unikum* skrev de in resultat och mål inför utvecklingssamtal och på *Skolverket* fanns förutom viktig information, läroplaner och riktlinjer för betygsättning. Detta innebar tre olika inloggningskoder som ofta användes flera gånger varje dag. Det var även två olika ägare av programmen, vilket gav upphov till onödigt irritation bland lärarna. Det gällde att komma ihåg vem som ägde vilket om det uppstod problem. Då skulle rätt ägare kontaktas. Lärarna upplevde även att vissa program som icke användarvänliga. Dessutom så hade skolan problem med nätuppkopplingen. Detta tog bort en del av fördelarna med att arbeta med en till en. Det verkade inte som att organisationen omkring en till en och verkligheten i skolan hade kontakt med varandra.

1.1 BAKGRUND TILL STUDIEN

Som nämdes tidigare så var en till en ganska nytt på min VFU-skola och samtal om datorerna, arbetsätt och organisationen runt omkring detta kom ofta upp bland lärarna. Då det ingick i VFU:n att driva ett projekt, så bestämde jag mig för att göra det kring en till en. Projektet gick ut på att undersöka hur lärare och elever tyckte att en till en hade påverkat lektionerna och som sista fråga bad jag dem att ge tips till skolor som var på gång att skaffa en till en. Här hade lärarna en hel del förslag och många rörde organisationen kring en till en som program; IT-pedagog, service, användarvänlighet och vidareutbildning. Det som jag trodde skulle vara det stora problemet, elever som använde datorn till allt annat än vad läraren planerat, kom upp som ett övergående problem. Lärarna var överens om att det kommer att lägga sig när nyhetskicken var över och alla lärt sig att använda den som ett redskap i utbildningen.

1.2. SYFTE

Det övergripande syftet med denna uppsats är att undersöka hur implementeringen av en till en påverkas av organisationen omkring. Vad som undersöks är de organisatoriska faktorerna som påverkar införandet av och arbetet med en till en i Kungsbacka kommun. Uppsatsen kommer huvudsakligen att ha rektorers, IT-pedagogernas samt kommunens IT-ansvariges perspektiv.

1.3 PROBLEMFÖRMULERING

Vad som sågs som ett stort problem på min VFU skola, var att en till en inte ansågs vara användarvänligt. Tekniken gjorde ibland arbetet mer tungrott än lättarbetat. Det verkade inte som att organisationen omkring en till en och verkligheten i skolan hade kontakt med varandra.

Huvudfrågan i denna uppsats är:

Vilka organisatoriska faktorer påverkar införandet av en till en i Kungsbacka kommun?

Ytterligare frågor blir då;

Vilka problem kan uppstå?

Vilka åtgärder krävs för att dessa ska minska eller avhjälpas?

Hypotesen är:

En lyckosam implementering av en till en projektet i skolan måste förberedas och planeras på alla nivåer i organisationen.

1.4 AVGRÄNSNINGAR

Frågorna i denna uppsats gäller organisationen omkring en till en och hur den fungerar i vardagen. Med organisationen menas de som är ansvariga för att en till en satsningen blivit av och bedrivs. Hit hör förvaltningen som i uppsatsen representeras av kommunens IT-ansvarig, politiker, rektorer och skolornas IT-pedagoger. Förvaltningen och politikernas OK till satsningen var en förutsättning för att den skulle bli av. Rektorer och IT-pedagogerna blev de drivande krafterna på skolorna för att genomföra projektet. Däremot så kommer inte några elever att intervjuas i uppsatsen. De var inte involverade i organisationen kring en till en.

2 TEORETISK ANKNYTNING

Det finns en hel del tidigare forskning kring en till en. Mycket av den svenska forskningen behandlar de olika projekt som har genomförts inom IT satsningar både lokalt och centralt. Det har även forskats i hur en till en påverkat i klassrummen, elevens resultat, lärarnas lektionsupplägg och arbetssituation, undervisningsmaterial och dylikt. Däremot finns det inte mycket om hur organisationen runt omkring en till en är organiserad. I detta avsnitt ska därför IT och en till en tas upp ur olika vinklar.

I kapitel 2.1 beskrivs utvecklingen av IT i svenska skolan

I kapitel 2.2 visas på de riktningar som finns i styrdokumentet för grundskolan 2011, som gäller IT användning i skolan

I kapitel 2.3 så beskrivs satsningen av en till en i Falkenbergs kommun, som var den första kommunen i Sverige som gjorde en kommunal satsning på en till en. Falkenberg har även deltagit i ett treårigt forskningsprojekt angående satsningen

I kapitel 2.4 beskrivs olika sätt att genomföra en organisationsförändring, då införandet av en till en krävde en förändring av skolans organisation och arbetssätt

I kapitel 2.5 presenteras argumenten för IT i skolan, som framförts i tidigare forskning

I kapitel 2.6 beskrivs itps slutrapport 2003 om den politiska satsningen på IT i Sverige

I kapitel 2.7 diskuteras IT och etik

I kapitel 2.8 beskrivs satsningen på en till en i Kungsbacka kommun

2.1 UTVECKLINGEN AV IT I SVENSKA SKOLAN

Det första konkreta exemplet på att staten var intresserat av datorteknik i undervisningen skedde 1966. Då skickades en studiegrupp till USA för att ”studera vissa problem på vuxenutbildningens område med speciell inriktning på datamaskinellt understödd undervisning”.⁵ Resultatet blev en försiktigt positiv rapport om datorns användbarhet och ekonomiska fördelar i undervisning.

Intresset för datorn var nu igångsatt och 1967 så lades den första riksdagsmotionen som gällde införandet av nya tekniska hjälpmedel i skolan.⁶ Orsaken var nog inte i första hand att förbättra den pedagogiska kvalitén, utan att kunna spara in pengar. Det ansågs att mer IT i skolan, datorer, kunde medföra mindre lärare. I början av 1970-talet så kom debatten om datorn i skolan igång på allvar. Staten tillsätter flera utredningar som framhöll att skolan måste ta tag i de utmaningar som datoriseringen innebär. Enligt Dataindustriutredningen så skulle skolan ge eleverna en allmänbildning om datortekniken, så att de kunde hantera den, samt inse dess risker och möjligheter.⁷

I 1980-års läroplan så fanns ämnet ”datalära” med som en del i matematikens kursplan. Ämnet handlade mer om att lära sig datorn och dess teknik, än att lära sig att använda den i utbildningssyfte. Fyra år senare startade kampanjen ”Datalära på grundskolans högstadium” lett av Skolöverstyrelsen. Alla högstadieelever skulle få undervisning i datorns uppbyggnad och funktion.⁸ Efter denna kampanj så startade Skolöverstyrelsen ”Datorn och skolan” (DOS) som riktade in sig på utveckling av program, vilket avslutades 1991.⁹ Ett problem i dessa satsningar var att varken skolan eller lärarna hade efterfrågat detta. Politiskt såg det som

5 Karlssohn, 2009, s.98

6 Karlssohn, 2009, s.96

7 Karlssohn, 2009, s.98

8 Eriksson-Zetterquist m.fl, 2006, s.3

9 Eriksson-Zetterquist m.fl, 2006, s.4

en central uppgift för skolan att förbereda eleverna på den nya tekniken men långt ifrån alla lärare var positiva.¹⁰

När Sverige på 1990-talet skulle ändra sin profil ifrån industrination till kunskapssamhälle så gjordes en ny satsning i skolan. Nu skulle alla elever lära sig att använda IT. 1994 bildades Stiftelsen för Kunskaps och Kompetensutveckling, SKK, vilken drev en satsning mellan 1984-1990 som kallades *Fyrtornssatsningen*. Eftersom stiftelsen väntade sig en ekonomisk motprestation av kommunerna, så måste projektet ha en förankring hos den politiska ledningen. Rektorn på de medverkande skolorna sågs som den viktigaste sammanhållande länken, mellan lärare och projektledaren. Fyrtornssatsningen var inte en bred satsning, utan några skolor i landet fick en stor summa att använda. Förhoppningarna var att dessa skolors erfarenheter av IT-arbetet skulle sprida sig, till likt ljuset från ett fyrtorn, till andra skolor. Erfarenheterna av Fyrtornssatsningen samlades i en rapport som bland annat visade att kommunerna underskattat tiden det tar att köra igång ett stort projekt.

- man missat att ta vara på erfarenheter ifrån tidigare skolsatsningar, vad gäller ”teknikstrul”.
- projektet måste förankras i hela organisationen, för att fungera bra.
- projektet måste förankras väl innan det startar, annars går mycket värdefull tid åt till det
- breddprojekt är mer effektiva än spetsprojekt.
- behovet av teknisk support måste tillgodoses bättre.
- skolan öppnar sig mer mot omvärlden.¹¹

I maj 1998 la regeringen fram ett nationellt program för IT i skolan, *Lärandets verktyg*. Samma år beslutade regeringen om ett treårigt program för att utveckla användandet av IT i landets skolor. Projektet fick namnet IT i skolan, ITiS, och var den största satsningen på kompetensutveckling inom skolan i Sverige. 75 000 lärare, halva landets lärarkår, fick möjligheten att fördjupa sina kunskaper om var, när och hur IT kan användas för att skapa ett bättre lärande. Även förskolelärare, fritidspedagoger, bibliotekarier och skolledare var med i projektet.

Projektet, som skulle pågått under tre år, blev så omtyckt att det förlängdes med ett år. För att förbereda, planera och genomföra satsningen så tillsattes en särskild delegation. Här fanns bl.a representanter ifrån Skolverket, Utbildningsdepartementet, Näringsdepartementet, Lärarförbundet samt Lärarnas Riksförbund. Ganska snart så blev delegationen en myndighet.¹² Denna myndighet avvecklades 2008 och dess arbete togs över av Skolverket.¹³

2.2 IT I STYRDOKUMENT

I 1980-års läroplan så är datorn med i de allmänna målen för första gången. Här står att eleverna bör orienteras i hur datorn används i samhället och även om den snabba utvecklingen om densamma. Speciellt viktigt är det att eleverna inser att datorn är ett tekniskt hjälpmedel som styrs av människan. För högstadiet blir målet mer preciserat. Inom matematiken ska man gå igenom datorprogrammering, områden där den snabba tekniska utvecklingen är viktig samt yrken där datorkunskaper är betydelsefulla¹⁴.

10 Eriksson-Zetterguist m.fl, 2006, s.4

11 Nissen, 2002 s.31-33

12 ITiS, 2003, s.6

13 ufn.gu.se, 2012

14 Lgr 2011 s.107

Det är stor skillnad gentemot dagens Lgr 2011. Redan i de gemensamma målen för skolan står det att eleven ska kunna använda moderna teknik till kunskapssökande, skapande och lärande. Rektorn ansvarar för att utforma arbetsmiljön så att eleverna får tillgång till ”handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, tex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel”.¹⁵ Rektorn ansvarar även för att personalen får den kompetensutveckling den behöver för att kunna utföra sina uppgifter. I Lgr 2011 så finns det preciserat i flera ämnen hur IT ska användas i utbildningen.

- I bild ska eleven lära sig att skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg.
- I musik ingår digitala verktyg för ljud -och musikskapande.
- Inom geografin ska eleven samla in och bearbeta, värdera och presentera geografisk data med hjälp av kartor, geografiska informationssystem och verktyg som finns på Internet, tex. Satellitbilder.
- Inom biologi, fysik och kemi ska eleverna dokumentera sina naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer.
- I teknik ska eleverna dokumentera sin arbeten i form av manuella och digitala skisser och ritningar samt med fysiska eller digitala modeller.
- Svenska är det ämne som har flest klara direktiv. Här ingår informationssökning i några olika medier, bibliotek, intervjuer och olika sökmotorer på Internet. Eleverna ska lära sig redigering och disposition av texter med hjälp av datorer samt olika funktioner för språkbehandling i digitala medier.
- I svenska som andraspråk ska eleverna träna på att planera och genomföra muntliga presentationer med olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg.
- Inom moderna språk ska eleverna söka och välja texter och talat språk från Internet och andra medier. De ska även lära sig en lässtrategi för att förstå och tolka texter från olika medier.

Med dessa direktiv så har regeringen visat på sina vilja att satsa på att öka IT-kunskaper i skolan. År 2008 fick Statens skolverk i uppdrag av regeringen att främja användandet av IT i förskolor, skolor och verksamheter samt hos skolhuvudmän. Detta skulle ske genom utbildning, förbättrad kommunikation via IT, en omvärldsbevakning inom området samt genom att verka för en säker IT-användning och ett kritiskt förhållningssätt till information som fås via Internet. Lärarnas användning av IT som ett pedagogiskt medel tas särskilt upp.¹⁶ För att genomföra detta uppdraget så har Skolverket startat webbplatser och webbtjänster, vilka nås från deras egen webbsida. Här finns IT-utbildning, söktjänster för digitala lärarresurser, material till mediepedagogiska arbeten mm. Det finns även reportage och nyheter inom IT-området på deras

Sammanfattning

Regeringens intentioner och mål med skolan märks bäst genom läroplanerna. Genom att lägga till eller ta bort i dessa, så visar de i vilken riktning de vill att den svenska skolan arbetar. När det gäller IT i skolan så har regeringen och riksdag gjort klart att den svenska skolan ska satsa ordentligt för att öka elevers kunskap inom detta område. Förutom att ha gett Statens skolverket i uppdrag att främja användandet av IT i skolan, så har de även gett klara direktiv i Lgr 2011 hur IT ska användas i skolan. En till en satsningen är ett sätt för skolan att klara av dessa krav.

¹⁵ Lgr 2011 s.18

¹⁶ U2008/8180/S s.1,2

2.3 UTVECLINGEN AV IT I FALKENBERGS KOMMUN

I boken *Säg IT – det räcker*, utvärderar Jörgen Nissen, med flera, KK-stiftelsen satsningar på större skolutvecklingsprojekt. Han beskriver bland annat projektstruktur, kompetensutveckling och tekniska resurser. Ett intressant stycke för denna uppsats är delen som handlar om projektstruktur. Vad som kom fram i de projekt han studerade var hur viktig projektledaren och rektorn var för projekts genomförande. I de kommuner där det fanns en stark projektledning så lyckades man framgångsrikt att driva igenom projektet.¹⁷ Även rektorn på den lokala skolan var mycket viktig i arbetet. Han/hon ska kunna entusiasmera, driva på och samtidigt utmana lärarna i utvecklingsarbetet. För att kunna göra detta så är det viktigt att rektorn får förtroende av överordnande. ” En rektor som ställs utanför utvecklingsarbetet kommer varken att kunna eller vilja stimulera lärarnas arbete”.¹⁸

FALKENBERG

Martin Tallvid på IT-fakulteten vid Göteborgs universitet, har under åren 2007-2010 följt Falkenbergs kommun under deras projekt att införa en till en i alla högstadieskolor. Han redovisar resultaten av de tre undersökningar i arbetet *En till en - Falkenbergs väg in i framtiden ?* För att vara ordentligt förberedda inför projektet i kommunen, så åkte representanter för förvaltningen, politiken och skolan till Maine 2007, för att se och lära av deras satsning. Vad de bland annat tog med sig hem var hur viktigt det var att alla parter var med i projektet ifrån början. Förvaltningen och politikerna har ända ifrån början stötta projektet med en till en datorer och anställde i början av 2000-talet fyra stycken IT-pedagoger på heltid. Dessa skulle arbeta med att utveckla IT-användningen i utbildningen inom kommunen.¹⁹

För att visa hur viktigt det organisatoriska stödet är för att lyckas med ett sådant genomgripande projekt, så har Tallvid tagit fasta på de fyra F:en. De står för förankring, förvaltning, frihet och fortutbildning.²⁰

Förankringen för ett projekt är viktig för dess resultat. En till en projektet förankrades väl hos både förvaltningen och politiker i Falkenberg, och gav genom detta projektledarna möjligheten till en långsiktig planering. En fast förankring mellan politiker och tjänstemän gav också att alla arbetade åt samma håll. Skolan är en organisation som engagerar många och då kan det behövas att man stöttar varandra och har en enad front.²¹

Förvaltningen har varit initiativkraftig och pådrivande genom hela projektet. Hit räknas även rektorerna på de berörda skolorna. Tallvid tar även upp att forskning ifrån Norge visar på hur viktigt det är att förvaltning och rektor samarbetar. Lärarna ser då på projektet på ett verksamhetsbaserat och professionellt sätt och inriktar sig mot mål och resultat.²² Huvudinriktningen i Falkenbergs projekt var att utveckla pedagogiken med hjälp av en till en. Därav beslutet att koppla in IT-pedagoger så tidigt i arbetet.

Friheten gäller hur kommunen hanterade IT-driften. I Falkenberg så valde man att outsourca IT-driften till ett externt bolag. På det sättet så undvek man tekniska begränsningar och fick

17 Nissen, 2002, s.56

18 Nissen, 2002, s.7

19 Tallvid, 2010, s.60

20 Tallvid, 2010, s.58

21 Tallvid, 2010, s.59

22 Tallvid, 2010, s.61

full tillgång till nätet.²³ Man prioriterade den pedagogiska friheten framför kontroll. Detta sågs som ett led i elevernas utbildning. Med friheten med datorn så kommer ansvaret att använda den rätt. Användaretiken på nätet har ingen tradition utan den måste utvecklas aktivt av var och en.²⁴

Fortutbildning av lärarna har varit återkommande under hela projektet. Falkenbergs kommun har gjort en utbildningssatsning för lärarna som kallas ”Tänk vidare”. Här träffas lärarkollegor och diskuterar hur datorn kan användas i de egna ämnena och utbyter tankar och erfarenheter. En mycket uppskattad fortbildning.²⁵

KUNGSBACKA

Även i Kungsbacka kommun har arbetet men en till en varit väl förankrat både hos förvaltning och politiker. Politikerna beslutade att bidra ekonomiskt till projektet. I införandet av en till en så var ordförande i grund – och förskolenämnden och besökte testskolorna flera gånger, för att visa nämndens stöd. Förvaltningen stöttade bland annat genom att anställa en ansvarig för hela projektet. Detta förenklade kontakten mellan kommunen och skolorna.

Liksom Falkenbergs kommun så bestämde sig Kungsbacka för att ha fri tillgång till hela nätet i skolorna. Tanken var att filtret inte skulle finnas i datorn utan hos eleverna. Datoranvändning under eget ansvar. Fortutbildningen av lärarna är i huvudsak varje enskild skolan ansvar. Kommunen har för nuvarande en fortutbildning i caféform, som ska utvärderas vid dess slut.

Sammanfattning

Kungsbacka kommun tog del av Tallvids arbete angående införandet av en till en i Falkenbergs kommun. Hans fyra F är något som de tog till sig. Förankringen kring en till en var stark hos politiker och förvaltning. Detta gav ett klart budskap till alla högstadieskolor vad satsningen gällde. Förvaltningen, i form av rektorer och kommunens IT-ansvarig, har stadig kontakt. Liksom Falkenbergs kommun, så har Kungsbacka kommun bestämt sig för att inte begränsa tillgången till nätet för skolorna. Kungsbacka har däremot inte tagit efter Falkenbergs form av fortutbildning, utan provar ett eget koncept.

2.4 ORGANISATIONSFÖRÄNDRING

Skolan har startat ett stort arbete med att utöka användandet av IT-teknik. Datorn ska nu vara lika vanlig i klassrummet som papper och penna varit tidigare. Skolorna och ledningen i Kungsbacka kommun behövde göra förändringar i sin organisation inför starten av projektet en till en. Vilken slags förändring de valde påverkade genomförandet och resultatet. Detta stycke ska därför ägnas åt olika sorters organisationsförändringar. Jacobsen beskriver en organisation som ”ett socialt system som medvetet konstruerats för att nå bestämda mål”.²⁶ Han påstår att en organisation förändras när det råder en obalans i organisationen eller mellan organisationen och dess omgivning.²⁷ När denna uppstår så infinner sig snabbt vilja att komma i balans och det är denna viljan som blir drivkraften till en förändring. Hur den yttrar sig beror på problemets art och organisationens uppbyggnad.

23 Tallvid, 2010, s.63

24 SOU 1998:133, s.63

25 Tallvid, 2010, s.64

26 Jacobsen, 2005, s.51

27 Jacobsen, 2005, s.59

Enligt Jacobsen så finns det fem olika typer av organisationsförändringar.²⁸

Den planerade förändringen är intentionell, det finns ett syfte eller mål bakom förändringen. Processen kan beskrivas i fyra steg.

1 Insikt om att det finns ett förändringsbehov

2 Lösning-beskrivning av målet och en plan för att nå dit

3 Genomförande av planerade åtgärder

4 Utvärdering av åtgärderna och stabilisering i organisationen²⁹

Den innebär en strukturerad och planerad förändring samt en utvärdering av resultatet. En organisation består av människor som handlar och samhandlar, vilket ger att det är svårt att säga vad som kommer att hända även med en väl planerad förändring. Det kan uppstå oväntade problem under processen.³⁰

I en organisationsförändring som sker genom livscyklar sker förändringen på ett förutbestämt sätt, det vill säga följer ett bestämt utvecklingsmönster. Organisationen har sedan starten ”underliggande form, logik, program eller kod som reglerar förändringsprocessen och leder enheten från en utgångspunkt till en slutgiltig form.”³¹ Förändring genom livscyklar sker i olika faser, då organisationen växer i storlek från en mindre enhet till flera enheter inom samma organisation.³²

En förändring genom evolution sker inte genom en förändringsprocess av befintlig organisation. Den sker genom att det startas nya organisationer eller genom att organisationer från ett annat område kommer in i bilden. Det är den organisation som bäst klarar av att anpassa förändringarna både efter omgivningen, och den egna organisationens krav, som klarar sig, de andra ”dör”.³³ Detta är dock inte samma sak som att den ”bästa” organisationen finns kvar.

I förändring genom maktkamp så kolliderar två olika intressen och ur detta kommer en förändring. Denna procedur kan återkomma flera gånger inom organisationen. Här är det långt ifrån säkert att det är den bästa organisationen som vinner, utan snarast den starkaste.

Den sista modellen är förändring som tillfällighet. Olika aktörer träffas för att diskutera idéer i form av problem och lösningar. Vad utfallet blir beror på vilka aktörerna är och hur de möts. Förändringar genom tillfällighet kan även ske på grund utav en förändring inom organisationen såsom ny personal eller omorganisation.

En förändring kan alltså ske på flera olika sätt. Vad som är viktigt är att den kan svara på följande viktiga frågor.

Vad är drivkraften till förändringen?

Vilka slags förändringar krävs och i vilken omfattning?

Hur bör förändringsprocessen läggas upp?

Vilka möjligheter eller begränsningar ger valet av förändringsprocess?

Vilken tidsram finns för förändringsarbetet?³⁴

28 Jacobsen, 2005, s.20, 23, 27, 32, 34

29 Jacobsen, 2005, s.21

30 Jacobsen, 2005, s.22

31 Jacobsen, 2005, s.23

32 Jacobsen, 2005, s.24-25

33 Jacobsen, 2005, s.29

34 Jacobsen, 2005, s.55

Dessa frågor har Kungsbacka kommun behandlat i sin planering och strategi inför införandet av en till en. De har valt att använda sig av den planerade förändringsprocessen i genomförandet av en till en. Det är en strukturerad form som följer ett tidsschema och även innehåller en utvärdering av förändringsarbetet.

Sammanfattning

I detta stycke redovisas olika sätt att genomföra en organisationsförändring. Dessa påverkas av hur behovet uppstår och hur organisationen ser ut. Kungsbacka kommun insåg behovet av att införa mer IT i skolan och valde att genomföra en förändring i hela kommunen. I detta fall så passade den planerade förändringen bäst. Den gav kommunen möjligheten att planera och driva en till en projektet utefter skolornas behov och mål. Detta gav alla kommunala skolor samma förutsättningar att genomföra projektet och underlättar även kommunens mätningar av resultatet när det är dags.

2.5 ARGUMENT FÖR DATORER I SKOLAN

Sedan 1980-talet så har tre motiv i huvudsak styrt implementeringen av IT i skolan. De är arbetsliv, demokrati och inläring. Under 90-talet framfördes även IT:s förmodade förändringskraft. IT kunde bli ett medel att förändra arbetssätt samt elev-och lärarroll³⁵. Dessa argument framhålls även i dagsläget i diskussionerna för IT i skolan och redovisas därför kort här.

Det är nödvändigt med en IT-kunnig arbetskraft ur samhällsekonomisk vinkel. Skolan bör därför förse samhället med detta.

Den demokratiska aspekten av datorkunskap har funnits med länge. Skolans mål är att ge alla elever samma förutsättningar till en likvärdig utbildning. Skolan har därför sedan 80-talet fått ansvaret att förbereda eleverna för det digitaliserade samhället. Sveriges ekonomi bygger inte huvudsakligen på jordbruk eller tung industri. Istället är vi på väg in i ett ”kunskaps-samhälle”. Den stora konkurrenskraften nu är kunskap. Mycket av dagens kunskap inhämtas via IT. Därför har skolan ett stort ansvar i att ge alla elever IT-kunskaper.

IT i skolan kan bidra till att ge en likvärdig skola med lika möjligheter för eleverna, genom att minska den digitala klyftan.

Ett av skolans viktigaste uppdrag är att ge alla elever förutsättningar till en likvärdig utbildning. Detta kan ske på olika sätt med hjälp av datorer. Dels genom att ge alla elever samma möjlighet att använda datorer under skoltid och därmed lära sig att arbeta med IT. Dels genom att använda datorn som ett hjälpmedel för elever med särskilda behov eller funktionshinder. Den blir ett stöd för att få likvärdig utbildning trots handikapp. I Utbildningsdepartementets skrift *Lärandets verktyg* så betonades rättviseargument starkt. Eftersom fördelningen av datorer i svenska hem varierar, så har skolan en väsentlig uppgift att kompensera för detta. En ökad satsning sågs som en rättvisefråga.³⁶

IT höjer effektiviteten i lärandet.

Hur IT ska kunna höja effektiviteten i lärandet är lite oklart. Argumentet att skolan skulle kunna dra ner på lärartimmar visade sig inte stämma. Det har inte heller bevisats att elever lär sig effektivare med datorer. Vad som skulle kunna räknas in här är elevernas ökade vilja till

35 Jedeskog, 1998, s.15-16

36 Hylén, 2010, s.14

inläring. Genom att använda datorn som ett komplement i undervisningen, så kan läraren öka elevens nyfikenhet. Med ett ökat intresse så vill eleven lära sig mer.³⁷ Det är inte en effektivisering som visar sig i pengar med förhoppningsvis i kunskap. Att arbeta med internet ger även eleven möjlighet att granska fakta. Elevernas kritiska förhållningssätt ses som en viktig del i IT-arbetet.³⁸

IT kan göra skolan mer flexibel.

IT:s möjlighet att göra skolan mer flexibel samt höja kvalitén på lärandet anses vara viktigaste i Utbildningsdepartementets skrift *Lärandets verktyg*.³⁹ IT kan ändra och utveckla undervisningen till ett mer elevdeltagande arbetssätt. I IT-propositionen från 2005 sägs det att ”informationstekniken kan bidra till utveckling av arbetsformer och verksamhet, skapa effektivitet samt ge större variation och nya möjligheter till lärande”.⁴⁰

Sammanfattning

Argumenten för IT i skolan kan ses både ur ett elevperspektiv och ett samhällsperspektiv. Eleverna får kunskaper som de behöver för att klara sig i samhället både teoretiskt och ibland praktiskt. Utbildningen i skolan kan även bli mer varierad vilket kan öka intresset för att lära. Samhället får invånare med goda IT-kunskaper. De kan även granska och sortera fakta vilket blir allt viktigare i en framtid där information kan inhämtas dygnet runt ifrån många olika kanaler. Eftersom IT i skolan kan ses som en viktig satsning för samhället så blir den även politiskt intressant.

2.6 IT I POLITIKEN

År 2003 så lade institutet för tillväxtpolitiska studier, itps, fram en slutrapportering av den svenska IT-politiken. Ett antal år har gått sedan rapporten lades fram men den är ändå relativ för denna studie. Utredningen tar bland annat upp bakgrunden för IT-satsningen i Sverige, hur IT påverkar samhället samt IT-politikens visioner, mål och strategi. Angående den sista punkten så skriver itps att den strategiska målsättningen med IT-politiken i Sverige, har varit att landet ska bli ”ett informationssamhälle för alla”. Detta ska även förverkligas ”före alla andra länder”.⁴¹ Vad gäller det första målet så hade Sverige lyckats bra. Fler och fler människor i landets befolkning hade tagit till sig IT-tekniken på olika sätt. När denna rapport skrevs så var äldre och invandrare de som tog minst del i det moderna informationssamhället. Vad gäller område två så hamnar Sverige ”högt internationellt sett”.⁴²

Den politiska styrningen av IT-politiken får dock kritik av rapporten. Den anses var alldeles för svag. Beredskapen är låg och det finns inga uppföljningsbara mål för densamma. Politikerna (regeringen) har dock en hög ambitionsnivå och mycket på gång men ingen strategi för att nå de utsatta målen.⁴³ De får även kritik för en bristande helhetssyn. Kontakten mellan dem och verksamheten har inte varit fullt utvecklad. Detta har i sin tur lett till att IT-satsningarna i mångt och mycket har fokuserat på förutsättningarna för verksamheterna, istället för verksamheterna själva.⁴⁴ För en lyckad IT-satsning så måste alla delar sättas ihop

37 Jedeskog, 1998, s.16

38 Hylén, 2010, s.15

39 Hylén, 2010, s.16

40 Hylén, 2010, s.16

41 SOU, 1998, s.10

42 SOU, 1998, s.10

43 SOU, 1998, s.11

44 SOU, 1998, s.12

till en helhet. Itps ger politikerna tre viktiga punkter för att IT-politiken ska vara framgångsrik.

- 1 Den ska vara långsiktig och fokusera mot strategiska samhällsliga problemområden.
- 2 Politiken ska vara konsistent och uthållig, det vill säga lärande.
- 3 Politiken ska vara användbar – och inte producentinriktad.⁴⁵

Vad gäller skolans IT-satsning så anser rapportens utredare att det nu är dags för varje enskild kommun att driva på utvecklingen. Två stora centrala satsningar hade gjorts, KK-stiftelsens och ITiS, så nu var grunden lagd.⁴⁶ Genom ITiS så hade halva Sveriges lärarkår fått utökad IT-kompetens samt tillgång till en dator. Utredaren anser att kommunerna ska ta tillvara på detta och arbeta vidare med det. De behöver ta över ansvaret för IT-satsningen för att inse hur viktig den är. En ny stor nationell IT-satsning ansågs försena IT-utvecklingen.⁴⁷

Här lägger dock rapporten in en brasklapp. Målet med ”ett informationssamhälle för alla” kan staten inte komma ifrån. Alla elever ska ha rätt till en likvärdig utbildning och här ingår även IT-kompetenserna. Därför kan staten inte helt avsäga sig sitt ansvar i IT-utvecklingen.⁴⁸ Den kan givetvis ge kommunerna i uppgift att genomföra en IT-utveckling men får då samtidigt vara behjälpliga i arbetet.

Även inom detta område, IT i skolan, så framkommer kritiken att politikerna inte har ställt upp några bestämda mål för IT-satsningen. IT har setts som ett redskap för att nå andra mål och inte som ett eget kunskapsområde. Rapporten anser också att det brister i kompetens, strategier och samordning. Den anser att en central fråga för IT i skolan är klara mål för verksamheten ifrån staten. Dessa ska vara formulerade i läroplaner och i IT-politiken.

Den föreslår ett program för det fortsatta arbetet med IT i skolan.

- 1 Kompetensutveckling riktad mot lärarna.
- 2 Fortsatt arbete med de lokala handledarna som utvecklats under ITiS
- 3 Läranderesurser dvs. webbaserat material, hemsidor mm.
- 4 Stöd till kommuner i tekniska frågor
- 5 Stöd till internationell verksamhet
- 6 Skolans styrdokument, finns goda skäl att ta upp IT: inverka på kort och lång sikt och dess betydelse för skolutveckling.
- 7 Lärarutbildningen behöver leva upp till kraven ett ge nyutexaminerade lärare IT-kompetens.
- 8 Utvecklings- och forskningstrianglar, behov av att se hur flexibelt lärande går till.
- 9 Specialpedagogik⁴⁹

Sammanfattning

Itps slutrapport 2003 om den svenska IT-satsningen ger den svenska IT-politiken både ris och ros. Direktiven ifrån regeringen anses för svaga. Det finns utsatta mål men inga uppföljningsbara samt att det är svårt att se en helhetsbild i satsningen. IT-satsningen i skolan saknar klara mål och bör vara formulerad i läroplanen. Det har dock gjorts bra IT-satsningar i svenska skolan, och nu borde kommunerna, med stöd av staten, arbeta vidare med detta. Itps ansåg att samarbetet mellan politiker och tjänstemän gav också att alla arbetade åt samma

45 SOU, 1998, s.12

46 SOU, 1998, s.37

47 SOU, 1998, s.38

48 SOU, 1998, s.42

49 SOU, 1998, s.40

håll. Skolan är en organisation som engagerar många och då kan det behövas att man stöttar varandra och har en enad front.⁵⁰

2.7 IT OCH ETIKEN

I intervjuerna med IT-pedagogerna och rektorerna, så kom ofta frågan upp med lärarnas ansvar för att eleverna använder datorerna på rätt sätt rent etiskt. En utav skolorna hade även utbildat skolans antimobbningsteam i att arbeta med och mot mobbning via nätet. Den svenska skolan ska bygga på den etik ”som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism.”⁵¹ Skolans ansvar att lära eleverna dess värderingar är ett ständigt pågående arbete, mycket därför att det finns andra åsikter och värderingar angående nätetik, nätetikett och etiskt ansvar ute i samhället.⁵²

IT-kommissionen hade 1998 en hearing angående ”God etik på nätet”. Grunden för diskussionerna var fyra teman;

Varför behövs det god etik på Nätet?

Vem är intressenten i en god etik?

Vad kan (och borde) göras för att skapa en god etik på Nätet?

Hur kan vi utveckla en god etik på Nätet?⁵³

2.7.1. Varför behövs det god etik på Nätet?

God etik behövs för att få oss människor att ta ett personligt ansvar för informationen på Nätet och hur vi behandlar den. Vi ska inte kunna friförklara oss, utan allt som finns där är framställt av människan och vi har därför det slutgiltiga ansvaret. Detta är även viktigt att komma ihåg då dagens regler inte alltid är utformade för morgondagens samhälle. Nätet är ett helt nytt rum och kan inte styras av gamla begrepp och värderingar.⁵⁴

2.7.2 Vad kan (och borde) göras för att skapa en god etik på Nätet?

Först så ska den enskilde människan ta ansvar för vad hon sätter ut på nätet. Om det inte fungerar så fanns det olika medel att ta till för oönskad verksamhet på nätet, antingen på användarnas egna initiativ, självreglering, eller genom lagar och regleringar. Självreglering har sina begränsningar eftersom den bara fungerar inom en avgränsad grupp. Som ett alternativ till filtrering och självreglering så diskuterades även möjligheten att begränsa material på Nätet genom lagstiftning. IT-kommissionen ansåg att det fanns gott om lagar som reglerar materialet på nätet. Däremot så blev det få sanktioner mot dem som inte uppförde sig på Nätet. Dess snabba utvecklingen och internationella spridning kunde också orsaka etiska konflikter. Hearingen efterfrågade ett ökat internationellt samarbete angående materialet på Nätet.⁵⁵

Möjligheten att inrätta ett etiskt råd eller en Nätetikombudsman NEO diskuterades också. NEO skulle ta emot anmälningar om olagligt innehåll på Nätet och sedan göra en bedömning av materialet. Neo kan även kontakta webbägare och innehållsleverantörer och informera om

50 Tallvid, 2010, s.59

51 Rask, 1999, s.10,

52 SOU 1998:133, s.61

53 SOU 1998:133 s.5

54 SOU 1998:133 s.34

55 SOU 1998:133 s.17

verktyg för filtrering, övervaka märkning av webbsidor mm.⁵⁶ Det etiska rådet skulle ha bred kompetens som bottnar i lagen.

2.7.3 Hur kan vi utveckla en god etik på nätet ?

Jesuipater Erwin Bischofberger börjar med att beskriva etikens fyra grundpelare; Livsbejakelse, Integritetsskydd, Framtidsfrämjande och Enlighetssträvan förkortat **LIFE**. Livsbejakelse representerar godhetsprincipen; Våra ingrepp måste kunna motiveras etiskt annars så blir de övergrepp.

Integritetsskydd representerar autonomiprincipen; Varje människa bör respekteras för sin egen skull.

Framtidsfrämjandet representerar icke-skada principen; Handla alltid så att följdverkningarna är förenliga med fortsatt liv på jorden.

Enlighetssträvan representerar rättvisepincipen; Livet är en sammanhängande enhet, där jag genomgående ska göra rätt för mig.

Han anser att om vår moral håller sig till denna LIFE-etiken, så skapar vi ett människovärdigt samhälle och han undrar om den skulle kunna användas inom IT-samhället.⁵⁷

Det fanns fler tankar bland hearingens deltagare angående hur man utvecklar en god etik på Nätet. Här diskuterades filtrering, lagar, regler, NEO och ett etiskt råd. De som förespråkar dessa anser att fullständig frihet inte fungerar. Om inte annat så behövs regler för att visa var gränserna går. Monica Wadsted på Dahlman Magnusson Advokatbyrå uttrycker detta rätt bra i IT-kommissionens delbetänkande. ” Man kan kanske inte åstadkomma god etik genom lagstiftning, men lagstiftning kan uttrycka god etik.”⁵⁸

Den andra sidan i debatten, såg detta som en inskränkning i människan frihet. Det kan även hindra ungdomar ifrån att lära sig sålla ibland fakta. Detta ses som ett problem av Lars-Erik Nilsson ifrån Högskolan Kristianstad eftersom detta kan påverka skolans arbete. Skolans uppgift är inte att hindra ungdomar från att lära sig utan att hjälpa dem att bearbeta den information de får.⁵⁹

I en skrift ifrån KK-stiftelsen så skriver Stig Roland Rask om de åtta S:en som den nya fjärde basfärdigheten. Dessa åtta S:en är ; söka, samla, sålla, sova, sortera, strukturera, systematisera och sammanställa information, så att denna blir till nödvändig kunskap.⁶⁰ Om man vet att materialet redan är sorterat så är man inte lika kritisk till dess innehåll och mindre reflekterande .

Både Stig Roland Rask själv, och Johan Grath från Skolverket tar upp Rasks arbete med ”vaccinering”.⁶¹ Enligt Rask så ska eleverna ha tillgång till allt material på hela Nätet, men i gengäld så ska vuxenvärlden (lärarna) var beredda att ta diskussioner när oetiskt material dyker upp. Eleverna ska lära sig att kritiskt granska material och sortera bort det som är olämpligt. Både Rask och Grath fördrar ”vaccinering” framför filtrering.⁶²

”Det är inte frågan om vilka etiska filter vi kan installera i datorerna. Det handlar istället om vilka etiska filter vi kan installera i eleverna”.⁶³

56 SOU 1998:133 s.85

57 SOU 1998:133 s.32

58 SOU 1998:133 s.81

59 SOU 1998:133 s.115

60 Rask, 1999, s.15

61 SOU 1998:133 s.119, Rask s.21

62 SOU 1998:133 s.119, Rask s.19

63 Rask, 1999, s.19

Sammanfattning

I och med införandet av en till en i skolan så har etik och nätetikett blivit viktiga ämnen. Möjligheterna för lärarna att upptäcka kränkande beteenden har minskat i och med datorerna. De kan inte heller hindra kränkande eller osanna texter i skolan. Eleverna i Kungsbacka kommun har tillgång till hela nätet i skolan och måste därför själva kunna sortera i flödet. Skolan har därför fått en mycket viktig uppgift i att lära eleverna detta. Den ena medverkande skolan i uppsatsen har utbildat personal i mobbning via nätet, för att motverka dålig nätetik. IT-kommissionen diskussioner kring sorteringen av all information hade i stort set två olika ståndpunkter. Antingen så ska allt material på nätet sorteras och kunna blockeras, eller så ska allt få finnas med full tillgång. Det viktiga är den enskilde människans eget ansvar för en bra etik på nätet.

2.8 UTVECKLINGEN AV IT I SKOLAN I KUNGSBACKA KOMMUN

I maj 2008 så anställde Kungsbacka kommun en ny IT-ansvarig. Han hamnade direkt i arbetet med att planera och genomföra en till en satsningen i kommunens skolor. Sedan 2007 hade högstadieskolornas lärare haft PIM-utbildning. PIM står för praktisk IT-och mediekompetens och ordnas av Skolverket. Detta är ett led i skolverkets uppdrag att utbilda lärare i användningen av IT-utrustning i skolan. Utbildningen genomförs i olika steg och allt material finns på Skolverkets hemsida. De två skolor där personalen blev först färdig med utbildningen fick bli testskolor för en till en. Dessa skolor fick prova hårdvara och mjukvara och var sedan med i diskussionen när det var dags för inköp av densamma. Sedan vårterminens start 2011 så har alla 12 högstadieskolor i kommunen en egen dator till eleverna i årskurs 7-9.

Innan kommunen genomförde en till en, så tog de del av Falkenbergs kommuns erfarenheter samt forskning inom området. För att förbereda skolledningarna och lärarna så har kommunen satsat på olika utbildningar för dem. Dels så har rektorer och IT-pedagoger träffats sex gånger under ett år för att förbereda sig inför en till en. Deras slutuppgift var att utveckla en plan för den egna skolans IT -arbete. Denna våren så startade IT utbildningarna med ett föredrag angående inläring. En vecka efter detta så genomfördes ett webbseminarium som inte riktigt fungerade som det var tänkt. Lärarna kanske inte lärde sig så mycket om IT men alla lärde sig hur viktigt det är med information och fungerande teknik. Senare på våren så anordnade kommunen ett inspirations- seminarium för lärare och skolledning. De fick välja fyra seminarium av 60. Kan tyckas en liten valmöjlighet ur ett sådant stort utbud. Skolornas antimobbningsteam har även fått en tredagars utbildning i mobbning via datorn. Efter detta så har kommunens IT-ansvarig lämnat över ansvaret för vidareutbildning av skolans personal till skolledningarna.

Alla högstadieskolor i Kungsbacka kommun, förutom två, har heltidsanställda IT-pedagoger. Dessa, samt kommunens IT-ansvarig träffas en gång i månaden. Skolornas IT-pedagoger har även en gemensam webbsida på Facebook där de kan diskutera med varandra, komma med idéer och stödja varandra i arbetet. Ett av målen med denna sida är att ge varandra pedagogiskt material som de kan ge vidare till lärarna på skolorna. På skolledarnas träffar så är även kommunens IT-ansvarige med och tar upp kompetensutveckling inom IT. Kungsbacka kommun har en projekt plan och en IT-strategi för förskolan och grundskolan.

Kungsbackas kommuns IT-strategi, som skrevs 2010, utgår från fem punkter;

- EU:s nyckelkompetens för livslångt lärande varav digital kompetens är en.
- Lpo 94 s.10 – Skolan ansvarar för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda informationsteknik som ett verktyg för kunskapssökande och lärande.

läroplanen 2011 kommer elevers IT kompetens att lyftas fram ytterligare och förstärkas i förhållande till nuvarande skrivning

- Lpfö 98 skriver att multimedia och informationsteknik kan användas såväl i skapande process som tillämpning i förskolan.
- Kungsbackas kommuns vision: - ” Våra skolor skall vara bland de bästa i landet vad gäller studieresultat, funktionalitet, modernitet och miljö.”
- Kommunfullmäktiges mål: - ” Andelen elever i skolår 9 som når målen i alla ämnen ska öka.”⁶⁴

Det finns klart redogjort i kommunens IT-strategi vad skolan, förskolan, personalen, de pedagogiska enheterna och förvaltningen ska göra för att hjälpa barnen/eleverna att nå målen. Förvaltningen för förskola och grundskola ska:

- se till att medarbetare ska ha ett gott stöd av IT-baserat system
- verka för att vår IT-miljö ska vara användarvänlig och nåbar 24 timmar per dygn.
- planera långsiktigt ekonomiskt för en fungerande IT-miljö. En successiv övergång till att hyra IT-utrustning ska genomföras.
- verka för att det ska vara lätt att nå och förstå vår information.
- upprätta en lista över de program som en elevdator i Kungsbacka ska ha. I första hand ska open source programvara och webbaserade program användas. Kommunlicens ska upphandlas utifrån listan.
- Skoldatateket ska stödja skolorna/förskolorna i att välja programvara och utrustning för barn i behov av särskilt stöd.
- se till att elever, föräldrar och personal har tillgång till en läroplattform av god kvalitet.
- i kompetens utvecklingsplanen för hela förvaltningen särskilt beakta personalen kompetens kring källkritik, etik och säkerhet på nätet, ungdomars sätt att nyttja modern teknik och medier samt IT-kompetens.

Sammanfattning

Utvecklingen av en till en har gått i etapper i Kungsbacka kommun. Först fick två högstadieskolor vara testskolor i ett år innan projektet spreds vidare till de övriga högstadieskolorna. Kommunen har tagit del av forskning angående en till en samt anställt en IT-ansvarig för att driva projektet. Kommunen har en nedskrivna projektplan och en IKT-strategi. I dessa finns projektets ekonomi, tidsplan, mål och ansvarsfördelning.

64 IKT-Strategi 2010, s.1

3 METODER OCH TILLVÄGÅNGSSÄTT

Denna uppsats kommer att röra sig inom det empiriska forskningsfältet. Jag vill undersöka hur organisationen kring en till en påverkar implementeringen utav det . Hur viktig är den och hur påverkar den resultatet av arbetet. Jag har även ett epistemologiskt antagande som grund i arbetet eftersom min forskning kan ses som ett samhällsligt problem. Systematiska observationer, i mitt fall intervjuer, kan ge välgrundade kunskaper om verkligheten.⁶⁵ Denna forskning fyller en "lucka" i tidigare forskningen gällande en till en. Det finns tidigare forskning angående hur en till en har påverkat undervisningen, elevernas prestation och skolmiljön men mycket litet har tagit upp organisationen kring en till en.

I ett forskningsarbete så kan man arbeta med två olika metoder; den kvantitativa eller den kvalitativa. Målet med båda metoderna är att ge oss en bättre förståelse för samhället vi lever i och hur grupper, enskilda människor och institutioner handlar och påverka varandra. Skillnaden är hur informationen presenteras. Inom den kvantitativa metoden så omvandlas dessa till siffror och mängder. Inom kvalitativa metoden är det forskarens uppfattning eller tolkning av datan som styr resultatet. Han /hon kan tolka referensramar, motiv, sociala processer och sammanhang. Detta är något som inte kan omvandlas till siffror.⁶⁶ Valet av metod beror på frågornas utformning. De påverka hur arbetet genomförs samt hur det presenteras. Då den kvalitativa metoden passar bäst till detta arbete, så följer här en presentation av metoden samt en förklaring till varför den har använts i denna uppsats.

3.1 KVALITATIV METOD

Kvalitativa data och metod visar på totalsituationen. Detta ger en ökad förståelse för processer och sammanhang.⁶⁷ Metoden innebär ett intensivt studium av varje enskild undersökningsenhet vilket kräver mycket tid. Därför blir undersökningsenheterna begränsade till antal. Inom den kvalitativa metoden går det även att vara flexibel. Märker man att vissa frågor behöver formuleras om eller är överflödiga så går detta att korrigera under arbetets gång. En fördel, men kanske även ett problem med metoden, är intervjuarens inhämtande av kunskap under arbetets gång. Denna ger bättre och djupare grundförståelse för ämnet. Fördelen är att denna kunskap ger bättre resultat i intervjuerna varefter tiden går. De sista intervjuerna blir oftast de bästa, eftersom forskaren då har skaffat sig en bättre förståelse för hela undersökningsområdet. Nackdelen kan vara att den insamlade informationen blir svår att sammanställa.⁶⁸ Det kan vara stor skillnad i innehållet från första till sista intervjun. I slutet har forskaren lärt sig området bättre och kan lättare ställa relevanta följdfrågor vilket ger ett mer uttömmande resultat.

Den kvalitativa metoden passar bäst för denna uppsats. Dels på grund utav av dess sätt att samla in information genom intervjuer, samt dess sätt att redovisa den. Frågorna i detta arbete är inte av den arten att det går att ge förbestämda svarsalternativ till dem. Vad som efterfrågades var de intervjuades tankar och erfarenheter som de hade inom en till en projektet. Detta uppnåddes både genom att de svarade på frågor men även genom att intervjuerna stundvis blev diskussioner. De intervjuade kunde även gå tillbaka till en tidigare

65 Esaiasson, 2007, s.19

66 Holme, Solvang, 1997, s.76

67 Holme, Solvang, 1997, s.79

68 Holme, Solvang, 1997, s.80

fråga och fylla på med mer information varefter de kom på. Den kvalitativa metoden gav mig dessa möjligheter men sitt mindre styrda sätt att inhämta information.

3.2 URVAL AV INTERVJUPERSONER OCH SKOLOR

Grunden i denna uppsats kommer att bestå av intervjuer med kommunens IT-ansvarig samt rektorer och IT pedagoger på två utvalda skolor i Kungsbacka kommun. Dessa skolor har jag valt ut efter hur länge de har haft en till en. Den ena skolan tillhör testskolan och har därmed haft en till en i 1.5 år. Den andra skolan tillhör de som kom med höstterminen 2011. Målet med detta val var att se om tiden med en till en kunde påvisa en differens i svaren. För att förtydliga i redovisningen nedan så kallas skolan som haft projektet en till en i 1,5 år för Solskolan och den andra skolan för Höstskolan.

3.3 PROCEDUR

Både Solskolan och Höstskolan har en heltidsanställd IT-pedagog som intervjuades. I båda fallen så åkte jag till respektive skola och intervjuade dem. I Höstskolan så skedde intervjun i IT-pedagogens arbetsrum och i Solskolan i ett mötesrum. Vid båda dessa intervjuerna så hade jag med mig en bandspelare samt papper och penna. Båda IT-pedagogerna gav mig tillåtelse att spela in intervjun. Jag gjorde några egna noteringar på pappret om tankar som jag tyckte var viktiga. Frågorna som låg till grund för intervjun hade jag skickat i förväg till dem, så att de kunde förbereda sig. Hänvisar till bilaga 1. Efter intervjuerna gjorde jag transkriptioner av dem. Efter intervjuerna med IT-pedagogerna så blev ljudkvalitén allt sämre på bandspelaren. Vid de övriga intervjuerna skrev jag därför anteckningar istället för att spela in.

Rektorn på Solskolan tog emot i sitt arbetsrum. Han hade inte fått frågorna i förväg, eftersom jag fått hans kollegas mailadress av expeditionen och skickat dem till honom. Vid denna intervjun hade jag som sagt ingen bandspelare utan skrev istället anteckningar under intervjuns gång. Även här gjorde jag en transkription av intervjun samma dag, medan jag hade allt färskt i minnet. Rektorn på Höstskolan hade inte tid att ta emot mig för en intervju personligen. Han fick frågorna av mig vid ett kort besök och svarade via mail efter en vecka.

Kommunens IT-ansvarige var en viktig intervjuperson, då han är spindeln i nätet för hela satsningen i kommunen. Intervjun med honom skedde i ett mötesrum i kommunhuset. Jag behövde även ett kompletterande samtal med honom en månad senare och det skedde då i hans arbetsrum. Även här skev jag under intervjuns gång samt att han gav mig en del material att ta med.

3.4 ETIK

Inför de intervjuer där jag använde bandspelare, så fick jag först de intervjuades godkännande att använda den. Detsamma gällde när jag tog anteckningar. Alla intervjuade fick klart för sig att de skulle vara anonyma och att de kunde få en kopia av arbetet om de ville. Inga personer eller skolor kallas vid sitt rätta namn i uppsatsen. Den enda personen som det var svårt att hålla anonym är kommunens IT-ansvarig. Han har å sin sida inte ställt detta som ett krav för att medverka. Han har även varit medveten om att det kommer att refereras till honom i uppsatsen.

3.5 REABILITET

Mitt underlag till uppsatsen är intervjuer. Kommunens IT-ansvarig pratade jag med vid två tillfällen eftersom jag behövde komplementär information. Han är den som har givit mig mest information om satsningen på en till en, mycket beroende på att han är spindeln i nätet. Intervjuerna med IT-pedagogerna tog längre tid än de med rektorerna. De gav sig själva mer tid att reflektera över svaren och gick ibland tillbaka till en tidigare fråga och utvecklade svaret mer. En annan intervjuare hade kunnat få ett annat resultat på grund utav hur frågorna ställdes och hans/hennes kunskaper i ämnet. Jag tror dock inte att svaren hade varierat så mycket att det hade påverkat resultatet i uppsatsen.

3.6 VALIDITET

Inför denna uppsats så har jag läst litteratur och forskning som berör ämnet. Jag har även egen erfarenhet av att arbeta med en till en i skolan och har som fritidspolitiker fått en insyn i den politiska diskussionen kring projektet. De intervjuade visade även ett äkta intresse för ämnet och gärna ville veta resultatet. Jag har därför ingen anledning att tro att de inte svarade ärligt på frågorna. Vid alla tillfällen så gjorde jag transkriptioner av intervjuerna samma dag för att inte glömma något. Även om alla intervjuade, utom en, hade fått frågorna i förväg, så kan det inte garanteras att utfallet hade blivit exakt detsamma om intervjuerna gjordes om vid ett annat tillfälle. Jag anser ändå att svaren angående organisationen och implementeringen av en till en inte kommer att variera så mycket. Dels så är mycket av det ren fakta som går att kontrollera och dels så var svaren mycket samstämmiga. De intervjuade verkar ha haft samma uppfattning om projektet och dess start.

3.7 GENERALISERINGSBARHET

Även om min studie gäller en liten grupp människor, så stämmer mina resultat överens med tidigare forskning inom området. Detta visar på en viss generaliseringsbarhet. Den kan dock inte garanteras då tidigare forskning inom området är liten till antal.,

4 RESULTATREDOVISNING

Genomgående genom alla intervjuer är samstämmigheten i svaren. När det gäller fråga 3 som tar upp den förberedande utbildning inför en till en så är det förståeligt. Den var arrangerad av kommunen och alla fick samma. Samma med frågorna 2 och 10 som gällde den tekniska utrustningen. Alla skolor hade samma dator och hade haft samma problem. Frågorna 1-11 har både IT-pedagogerna och rektorerna svarat på. Frågorna 12-14 riktar sig enbart till IT-pedagogerna och frågorna 15-17 enbart till rektorerna.

4.1 INTERVJU MED IT-PEDAGOGERNA

Fråga 1 Vad är bra och/eller har blivit bättre med en till en?

Här svarar båda IT-pedagogerna att det har blivit lugnare i korridorerna. Solskolans IT-pedagog säger även att det har blivit mindre klotter i skolan. Eleverna uppskattar att det är mindre papper att hålla ordning på, vilket i sin tur har gett mindre skräp i lokalerna. Båda IT-pedagogerna tycker också att det är bra att skolan är med sin tid. Eleverna kommer ut i ett samhälle och arbetsliv där datorer används och skolan ska ha förberett dem för det. Höstskolans IT-pedagog uppskattar Fronter som arbetsredskap. Den är en central plattform som alla på skolan använder och där all relevant information om skolan finns. Han betonar hur datorn kan användas till att samarbeta med andra utanför den egna skolan. Han nämner som ett exempel ett samarbete mellan två skolor, där den ena skolans arbete var en förutsättning för den andra skolans fortsatta arbete. Eleverna kan även lägga ut sina arbeten på nätet. På det sättet så skriver de inte enbart för lärarens ögon utan kan bedömas av fler. Han hoppades att detta skulle leda till en ökad vilja att anstränga sig hos eleverna.

Fråga 2 Vad är mindre bra och/eller har blivit sämre med en till en?

Här finns återigen en stor enighet mellan de två IT-pedagogerna. Båda tar upp den tekniska utrustningens bristande kvalitet. Alldeles för mycket tid och kraft har gått åt till att fixa tekniska problem och byta trasiga datorer. Detta har även hindrat eleverna att arbeta med en till en. Båda ser också problemet, eller snarare frestelsen, med att ha nätets hela utbud bara ett tryck bort. Det är svårt för vissa elever att koncentrera sig på skoluppgifterna istället för att var ute på nätet. IT-pedagogen på Höstskolan påpekar att skolan i alla tider fått arbeta med med detta problem men då har det varit lappar och mobiler. Datorn är bara ett annat uttryck. Med en till en så ökade lärarnas roll i att lära eleverna ta ansvar. Lärarna måste även vara mycket tydliga med vilka förhållningssätt, etik och moral som gäller på skolan. Han tog även upp elevernas bristande ansvarskänsla för datorerna. Där behövde skolan arbeta vidare.

Fråga 3 Vilka förberedelser fick du inför att börja arbeta med en till en?

Utbildningen inför en till en är densamma i hela kommunen. Skillnaden är att IT-pedagogen på Solskolan fick gå den tidigare. Utbildningen, som anordnades av kommunen, pågick i ett år och gällde kommunens rektorer och IT-pedagoger. Dessa träffades sex heldagar under ett år och fick däremellan med sig uppgifter att lösa till nästa träff. Slutuppgiften blev att utveckla en plan för den egna skolans IT-arbete.

Fråga 4 Var den tillräcklig?

Båda IT-pedagogerna anser att utbildningen inför en till en var tillräcklig. Däremot kom Solskolans IT-pedagog på att det pratades lite om deras egen roll. De var så inne i att planera och utveckla IT-användningen på skolan att de glömde bort sig själva. Däremot så har de förslag på insatser som skulle underlätta deras arbete i att implementera en till en på skolorna. Skolorna hade möjligheten att anställa unga arbetslösa i sex månader, vilka båda nappade på.

På Solskola så fick även en lärare lägga en del av sin tjänst på en till en. Att vara tre i starten gav dem möjligheten att utträta mycket. Höstskolan IT-pedagog tar upp träffarna som kommunens IT-pedagoger har 1 ggr./månaden. De ser han som ett bra tillfälle till vidareutbildning för egen del. Kommunen har även anordnat IT caféer för lärarna med föreläsningar och möjligheten att diskutera med varandra. Tyvärr har uppslutningen inte varit så bra.

Fråga 5 Skulle du vilja ha vidareutbildning i att arbeta med en till en?

Ge i så fall exempel?

Eftersom båda IT-pedagogerna var nöjda med sina förberedande utbildningar så utgick denna frågan.

Fråga 6 Vilket stöd kan du som IT-pedagog ge dina kollegor?

Båda är heltidsanställda som IT-pedagoger. Solskolans IT-pedagog betonar att det är viktigt att man skiljer på IT-pedagogen och IT-teknikern. Han la för tillfället stor del av sin tid på att utbilda förskolans personal inom IT. Han upplevde det som att lärarna har svårt för att se IT-pedagogens potential i utbildningssammanhang, de ser snarare den tekniska delen. Höstskolan IT-pedagog hjälper lärarna med att ge dem allmänna program och länkar men hinner inte med att ge dem mer ämnesinriktad hjälp. Han tyckte att större delen av han arbetstid gick åt till möten.

Fråga 7 Hur viktigt var ledningens agerande i införandet av en till en?

Har det förekommit en långsiktig planering?

Skolledningens agerande är mycket viktigt i införandet av en till en. Den ena skolan hade tidigare en rektor som inte var så intresserad av en till en projektet. Följden blev att några intresserade lärare tog ett stort ansvar vilket gav en trög start. Den nya rektorn som tillträdde i augusti var betydligt mer intresserad och detta gav projektet en riktig knuff framåt. Båda IT-pedagogerna bekräftar att det finns en långsiktig planering för IT-utvecklingen i kommunen. Höstskolans IT-pedagog tycker dock att den inte har kommit fram till övrig personal på skolan. Han anser även att den var tydlig i början men att den blivit lite suddigare i och med att problem uppstått på vägen.

Fråga 8 Avsattes tid för införandet och arbetet med en till en?

Hur har en till en implementerats, top down eller bottom up?

Tiden som avsattes för att införa en till en skiljer mellan skolorna. På Solskolan som var först med i projektet så avsattes två veckor i starten. Första veckan så fick lärarna undervisning och prova på verksamheter med datorn. Andra veckan gick lärarna igenom det de lärt sig med eleverna och gav dem tid till att lära sig arbeta med den. På Höstskolan så fick lärarna tre halvdagar, då de skulle göra något som de kunde visa för eleverna.

IT-pedagogerna är överens om att beslutet om genomförande av en till en kom uppifrån, top down och de ser det inte som något negativt. Solskolans IT-pedagog säger att saken redan hade diskuterats i skolorna men att det inte hade kunnat få samma kraft den vägen. Det fanns inte ett sådant tryck hos lärarna. I och med ett politiskt beslut att genomföra en till en, så förväntar sig politikerna och förvaltningen också resultat. Det är även så att alla elever har rätt till att få en likvärdig utbildning, vilket är ytterligare ett skäl till att kommunen tar det genomgripande ansvaret för att inför en till en. Han varnar dock för att en gemensam strategi kan vara konserverande. Det måste finnas möjligheter för att göra avstickare vid behov.

Fråga 9 Hur fungerar samverkan inom en till en mellan personer på olika nivåer; lärare, rektorer, kommunens IT avdelning samt förvaltningen?

Höstskolans IT-pedagog svarar kort och rakt på denna fråga. Samarbetet mellan honom och förvaltningen samt rektorn fungerar bra. Samarbetet med kommunens IT-avdelning går trögt. Hans skola har väntat på projektörer i ett år. Anledningen till denna väntan är att IT-avdelningens upphandling har försenats kraftigt. Uppfattningen bland personalen på skolan blir sålunda att IT-avdelningen ingenting gör och han, som är IT-ansvarig på skolan, sitter klämd emellan. Han är å andra sidan mycket nöjd med utbytet IT-pedagoger emellan. De har ett bra samarbete. Solskolans IT-pedagog är nöjd och anser att samarbetet fungerar bra. Även han uppskattar IT-pedagogernas samarbete.

Fråga 10 Hur har program och teknisk utrustning valts ut?

Denna fråga kommer att besvaras i samtalet med kommunens IT-ansvarige.

Fråga 11 Har du tips, idéer eller förslag till skolor som är på gång att införa en till en?

Detta är IT-pedagogernas tips inför arbetet med en till en.

- Den tekniska utrustningens måste fungera från start. (Höstskolans IT-pedagog anser att kommunen borde satsat på Apple datorer. De krånglar mindre och är kompletta vid leverans, enligt honom.)
- Kommunen bör ha en strategi på alla plan av IT-satsningen.
- Satsa på utbildning av skolläda och lärarna.
- Lärarna ska ha sin dator innan eleverna så att de hinner att förbereda sig för att arbeta med en till en.
- Glöm inte bort specialpedagogerna, de ska också ha IT-utbildning
- Skolan ska ha klara förhållningsregler, etik, som gäller all personal och alla elever.
- Det ska vara smidigt att komma åt relevant information.
- Ha en klar linje om vad som ska ligga var på nätet; Fronter, Unikum mm.
- Få med föräldrar tidigt i arbetet men en till en. En skola hade en referensgrupp inför projektet. Där borde det funnits med en förälder.
- Få personalen att börja våga, ingen kan allt ifrån början.

Fråga 12 Hur stor del av din tjänst tillägnar du IT arbete?

Som jag skrev tidigare så är båda IT-pedagogerna heltidsanställda som just IT-pedagoger, de har ingen undervisningstid. Solskolans IT-pedagog delar sin tid mellan två skolor, förskolor, skribent och pappaledighet. Höstskolans IT-pedagog har hand om förskolan upp till högstadiet.

Fråga 13 Räcker den tiden?

Båda är oerhört ense om att tiden egentligen aldrig räcker till allt man vill göra. De är däremot glada över att kunna lägga all tid på en till en och inte behöva splittras mellan det och undervisning.

Fråga 14 Skulle du vilja utveckla din tjänst och i så fall hur?

Båda vill kunna lägga mer tid på att hjälpa lärarna att hitta pedagogiskt material och arbetssätt som kan användas i en till en. De känner att de inte har fått visa sin fulla potential inom detta område. De vill även ha utvecklingssamtal med lärarna och se om och hur de kan hjälpa till med att öka och/eller utveckla deras användning av datorn i undervisningen.

Sammanfattning

Båda IT-pedagogerna är mycket positiva till att IT används mer i skolan nu än innan projektet en till en. Till stor del därför att eleverna måste kunna tekniken i dagens samhälle. En annan

fördel har blivit lugnare raster. Nackdelarna har varit mer okoncentrerade elever på lektionerna och mycket tekniska problem på grund utav dålig kvalitet på datorerna. Deras förberedande utbildning inför en till en samordnades av kommunen. Båda var nöjda med den och behövde ingen vidareutbildning.

Den ena pedagogen tog upp att skillnaden mellan IT-tekniker och IT-pedagog borde betonas. Det är två helt olika tjänster, vilket övrig skolpersonal ibland har svårt att inse. Införandet av en till en skedde top down, vilka båda såg som en fördel. Då blev satsningen av, vilket hade varit tveksamt om varje skola skulle ha haft ansvaret för det.

Båda IT-pedagogerna har heltids IT-tjänster och de hade liknande tankar på hur de ville utveckla sina tjänster. Mer pedagogisk inriktning, mer stöd åt lärarna att använda IT i undervisningen men även till att stödja lärarna i deras egen utveckling av IT-användning..

4.2 INTERVJU MED REKTORERNA

Fråga 1 Vad är bra och/eller bättre med en till en?

På denna fråga så betonar rektorerna helt olika saker. Höstskolans rektor tar upp skolans roll att leva med sin tid och lämna den skola som sett ungefär likadan ut sedan 1950-talet.

Solskolans rektor tar upp med konkreta faktorer. En till en har bidragit till en bra struktur i arbetet. Lärare hittar lättare sitt material och kan ha allt samlat på ett ställe. Elever och föräldrar vet var de ska hitta fakta, samt att intresserade föräldrar har fått det lättare att följa med i skolarbetet. Även han tar upp att det blivit lugnare i korridorerna.

Fråga 2 Vad är mindre bra och/eller har blivit sämre med en till en?

Här nämner båda missnöjet med datorernas bristande kvalitet. Solskolans rektor tror även att eleverna dåliga ansvarstagande om datorerna kan bero på missnöjet med dem.

Fråga 3 Vilka förberedelser fick du inför arbetet med en till en?

De har båda fått den utbildning som kommunen ordnade och som togs upp i intervjuerna med IT-pedagogerna.

Fråga 4 Var de tillräckliga?

Båda två tycker att utbildningen var tillräcklig för deras del.

Fråga 5 Skulle du vilja ha vidareutbildning i att arbeta med en till en?

Ingen utav rektorerna anser att de behöver någon vidareutbildning. Rektorn på Solskolan skulle gärna se mer utbildning för personalen. Rektorn på Höstskolan anser att den effektivaste fortbildningen är att visa goda exempel från kollegor på skolan.

Fråga 6 Har skolan en IT-pedagog och i så fall vilken hjälp kan han/hon ge övrig personal?

Båda skolorna har en IT-pedagog på heltid och Solskolan ska anställa en till på 2 dgr/veckan till vårterminen. Rektorerna anser att IT-pedagogernas tjänst har blivit alldeles för mycket IT-tekniker, istället för den inspirationskälla som de hade tänkt sig.

Fråga 7 Hur viktigt var ledningens agerande inför införandet av en till en?

Har det förekommit en långsiktig planering?

Här fick jag flest tankar från rektorn på Solskolan. Han anser att skolan satsade rejält i början av projektet och att det var nödvändigt. Två veckor avsattes enbart för en till en i starten.

Mycket med tanke på att lärarna måste vara ordentligt förberedda inför en till en. Skolan kunde haft ännu mer utbildning om tiden funnits. En del utav utbildningstiden gick bort på grund utav tekniska problem. Båda ansåg att det finns en långsiktig planering av en till en i

kommunen men att man måste vara beredd att göra avstickare ifrån den. En plan får inte hindra utveckling genom att vara för låst.

Fråga 8 Avsattes tid för införandet och arbetet med en till en?

Hur har en till en implementerats, top down eller bottom up?

Båda rektorerna är överens om att införandet av en till en skedde top down. Rektorn på Solskolan anser att det var bra att beslutet kom den vägen så att projektet kom igång ordentligt. Han påpekade samtidigt att det även kommer idéer nedifrån som påverkar uppåt, vilket han tyckte var positivt.

Fråga 9 Hur fungerar samverkan inom en till en mellan personer på olika nivåer; lärare, rektorer, kommunens IT avdelning och förvaltningen.

Solskolans rektor är nöjd med kontakten med kommunens IT-ansvarige och förvaltningen. Det har fungerat bra genom hela arbetet. Han tycker dock att IT borde ha tagit större plats på rektorsträffarna tidigare i projektet. Samarbetet lärarna emellan går mycket ut på att de inspirerar varandra. De som är mer intresserade ger tips till andra kollegor. Höstskolans rektor skriver att skolan har inget samarbete med IT-avdelningen gällande en till en datorerna, utan det tar leverantörerna av datorerna hand om. Förvaltningen kör en del inspirationsträffar och fortbildning men är inte involverad i det dagliga arbetet. Hans uppgift gentemot lärarna är att ge dem förutsättningar för att arbeta med en till en.

Båda rektorerna anser att de ska föregå med gott exempel i samverkan med lärarna.

Höstskolans rektor tar upp exempel som att boka medarbetarsamtal via Doodle och att lägga ut frågeformuläret inför samtalet på Google Docs.

Fråga 10 Hur har program och teknisk utrustning valts ut?

Denna fråga kommer att besvaras i samtalet med kommunens IT-ansvarige.

Fråga 11 Har du några tips, idéer eller förslag till skolor som är på gång att skaffa en till en?

Här kommer rektorernas råd inför arbetet med en till en:

- Var noga med att kvalitén och servicen är bra.
- Lägg undan annat i början och satsa på utbildning av personalen.
- Ha en back-up ifall det uppstår tekniska problem.
- Uppmuntra lärarna att dela med sig till varandra.
- IKT används alldeles för lite i matematiken, jobba med det.
- Bli inte fartblind. Det viktigaste är inte att köpa in datorer utan hur tekniken används.

Viktigt att ställa sig frågorna; Hur kommer detta att förbättra undervisningen och vad kommer datorerna att tillföra eleverna?

Fråga 15 Vilka förberedelser gav du personalen inför att arbeta med en till en?

Förberedelserna för personalen skiljde sig en hel del mellan de två skolorna. På Solskolan så använde man de två första veckorna på terminen till arbetet med en till en. Veckan innan skolstart ägnades helt åt arbetet med datorerna. Dels för att lärarna skulle lära sig program och sidor som var nödvändiga för arbetet och dels för att de skulle bli bekväma med att arbeta med datorerna. En viktig orsak var också att lärarna skulle känna sig säkra på att arbeta med datorerna, eftersom de skulle ägna veckan efter åt att introducera eleverna i det nya arbets sättet.

På Höstskolan blev introduktionen på ett annat sätt. Här fick lärarna tre halvdagar där de skulle producera en uppgift eller ett arbete. Detta skulle sedan användas i undervisningen så att eleverna fick se det.

Fråga 16 Anser du att förberedelserna var tillräckliga?

Solskolans rektor anser att skolan kunde haft mer utbildning om tiden hade funnits. Höstskolans rektor tycker att detta är en fråga gällande attityder och ålder. Antingen ses datorn som ett naturligt hjälpmedel eller som en nymodighet man inte är helt bekväm med.

Fråga 17 Har genomförandet av en till en gått enligt planerna?

Höstskolans rektor anser att det inte varit några större överraskningar. Enligt rektorn på Solskolan så har genomförandet av en till en inte riktigt gått som planerat. Det var mycket tekniska problem i början som gjorde att värdefull undervisningstid gick till spillo. Båda tar upp den bristande tekniska kvalitén som en orsak till förseningar och /eller problem.

Sammanfattning

Enligt rektorerna så är fördelarna med IT i skolan främst två. Dels att skolan hänger med sin tid när det gäller IT-användandet. Dels att det underlättar strukturen i arbetet. Det är lättare att sprida och hitta nödvändig information för alla parter. De är däremot inte nöjda med skoldatorernas kvalitet. Båda rektorerna var nöjda med kommunens förberedande utbildning och ansåg inte att de behövde någon vidareutbildning. Båda är överens om att en till en implementerades top down. Rektorerna har huvudsakligen samarbetat med kommunens IT-ansvarige, vilket Solskolans rektor anser fungerar bra. De säger båda att de själva är den bästa inspirationen till personalen att använda IT i skolan, genom att vara förebilder. Förberedelserna inför en till en skiljer sig mycket mellan skolorna. På Solskolan som haft längst förberedelsetid, så skulle rektorn gärna vilja ha mer. Höstskolans rektor anser att viljan till att arbeta med IT är åldersrelaterad. Båda tar upp den bristande tekniken som ett problem.

4.3 INTERVJU MED KOMMUNENS IT-ANSVARIGE

Kommunens IT-ansvarige, som anställdes 2008, fick rätt omgående börja arbetet med att planera införandet av en till en i Kungsbacka. År 2007 hade kommunen startat PIM-utbildning på grundskolorna. De två skolor där lärarna snabbast klarade av hela utbildningen, fick som belöning börja med en till en först. De fick det ett år innan övriga högstadieskolor i kommunen. Deras utvärderingar av den tekniska utrustningen var grunden till kommunens inköp till övriga skolor. Eftersom skolorna var mycket nöjda med den datorn som de fått, så beslöt kommunen att köpa in datorer av samma märke till resten av skolorna. Man köpte däremot inte samma modell utan bytte upp sig ett snäpp. Detta visade sig i efterhand vara ett felköp. Datorerna har haft flera tekniska problem vilket orsakat mycket extra krångel för skolorna. En av slutsatserna efter *Fyrhornssatsningen* var just att den tekniska supporten måste tillgodoses.⁶⁹ På denna punkt var kommunen inte riktigt förberedd.

En faktor som också påverkade val av teknisk utrustning var ekonomin. Hade kommunen, enligt dess IT-ansvarige, satsat på Apple produkter istället, så hade det tekniska fungerat ifrån start. I gengäld så hade bara hälften av kommunens högstadieelever kunnat få en dator, på grund utav prisskillnaden. Prioriteringen blev att få med så många som möjligt i en till en arbetet. Han anser också att det finns en fördel till med PC och det är alla fria nedladdningsbara program. Vad gäller spärrning av program och sidor så har Kungsbacka kommun samma inställning som Varbergs kommun och Rask: spärren (det etiska filtret) ska sitta i huvudet på eleverna, inte i datorn.⁷⁰ Vad som däremot fortfarande är ett problem i arbetet med en till en är den ojämna tillgången till uppkoppling i kommunen. Vissa delar av

69 Nissen, 2002, s.32

70 Rask, 1999, s.19

kommunen har inte en fullt utbyggt uppkoppling, vilket försvårar tillgången till nätet. Här kunde han inte ge besked när detta skulle vara ordnat.

Kommunens IT-ansvarige anser att samarbetet inom en till en fungerar bra. Skolledarna träffas 1 ggr./månaden och där har han alltid med en punkt om IT-kompetens och utveckling. Han träffar även skolornas IT-pedagoger 1 ggr./månaden. Förvaltningen har han på samma plan i kommunhuset, så de kan han lätt få tag i. Det finns också ett utbyte mellan IT-pedagogerna i Falkenberg, Varberg och Kungsbacka, där han är med. Han har även ett bra samarbete med det privata företag, som står för en av sidorna som skolorna använder, Unikum. Vad som kanske kan ses som en miss i samarbetet med skolan var att man glömde bort specialpedagogerna i första utbildningen. En av testskolorna märkte detta efter ca sex månader och sa till. Misstaget är nu tillrättat. Efter detta gjordes en större överblick av skolorganisationen och det sågs till att även skolornas antimobbningsteam fick en utbildning angående datormobbning.

När det gäller implementeringen av en till en så håller han med om att den skedde top down. Detta anser han var en nödvändighet för att det skulle bli av. För nuvarande så har 10 av kommunens 12 högstadieskolor en heltidsanställd IT-pedagog. De resterande två skolorna har en IT-pedagog men inte på heltid. Rekommendationerna ifrån kommunens IT-ansvarige är att skolorna ska ha 10% tekniskt IT-stöd per 100 elever samt 20% pedagogiskt IT-stöd per 100 elever.

När det gällde den fortsatta utvecklingen av en till en så hänvisar han till kommunens IT-strategi (s. 4). Enligt denna så ska det finnas en dator per 4 elever år 2014. Detta ska genomföras efter jul i år. När det gäller årskurs 1-6 så tänker man om gällande den tekniska kvalitén. För kommunens IT-ansvarig som han vill så kommer det att bli hälften PC och hälften Ipad. Eleverna ska även ha tillgång till modern teknik för ljud och projektion av bild och filmer. Målet är en projektor per 20 elever och ska vara genomfört 2015.

Det pågår även andra arbeten i kommunen för att underlätta användandet av en till en. Kommunen har startat en sida på Facebook som heter Kungsbacka Delar. Här är det tänkt att det kommer att "bli massor av inspiration för dig som lärare i Kungsbacka kommun i form av reportage, intervjuer, filmer mm."⁷¹ Arbetet är fortfarande i sin linda men några har ändå varit inne på sidan och "gillat" det. Det ska även arbetas för att underlätta inloggningar. Det ska inte behövas olika inloggningar till kommunens sidor, utan detta ska samordnas. Kommunen har även ett samarbete med Unikum angående enklare och säkrare inloggningar. Alla ska ha åtkomst till programmet men enbart till de sidor de har fått godkänd tillgång till. IT-ansvarige vill även få berörda i skolan att visa upp vad de gör/har gjort på nätet. Förhoppningsvis så kan Kungsbacka Delar vara en väg att sprida detta när det är igång.

71 kungsbacka.se

6 SLUTDISKUSSION

Diskussionen kommer att redovisas i olika stycken. Det första stycket tar upp argumenten för IT i skolan och betydelsen av stöd genom processen.

I stycke två diskuteras utbildningsarbetet inom en till en, med fokusering på lärarna. Tredje stycket problematiserar kring en till en och tekniken.

ARGUMENT OCH STÖD

Arbetet med införandet av en till en i landets skolor sker på frivillig basis. Det finns inte reglerat någonstans att skolorna har skyldighet att ge alla elever en egen dator. Skolorna har däremot skyldigheten att se till att det finns datorer som eleverna kan arbeta med. Detta står mycket klart i Lgr 2011.

Hur kommer det sig då att så många skolor satsar stora summor på att införa en till en? Under mina intervjuer med IT-pedagoger, rektorer och kommunen så får jag i stort sett samma svar. Skolan har en plikt att förbereda eleverna för samhället de ska ut i. Då kan skolan inte vara en skyddad verkstad som inte släpper in IT i undervisningen. Den ena IT-pedagogen tar även upp möjligheterna som IT kan ge i skolan. Samarbetet med andra kan utökas, arbeten kan redovisas på fler olika sätt och eleverna får fler inlärningsätt till sitt förfogande. Det är nödvändigt med en IT-kunnig arbetskraft och att IT kan göra skolan mer flexibel.⁷² Det går dock inte att släppa tanken att införandet av en till en också är ett medel i konkurrensen om eleverna. Elevantalet i högstadieåldrarna är nu i en svacka och skolorna satsar mycket på att få ungdomarna att välja just deras skola.

En till en är inte ett statligt projekt som alla kommuner i Sverige måste genomföra. Varje kommun tar ett eget beslut om de vill genomföra det eller inte. De gör likaså en egen planering och utförande. Detta är dock inte samma sak som att alla uppfinner hjulet på nytt. Implementeringen och planeringen av en till en i svenska skolor har visat sig fungera bäst om planeringen och genomförandet är organiserat. Helst ska alla stadier ifrån politiker och förvaltning till lärare vara med i arbetet. Både Tallvids rapport och intervjuerna i denna uppsats visar på detta.⁷³ Vet rektorerna att de har politikernas och förvaltningens stöd, så blir det lättare att sprida projektet till anställda. Det blir då inte den enskilde rektorns – eller skolans projekt, utan är en del i ett större sammanhang.

För de lokala politikernas stöd är även stödet från regering och riksdag viktigt. Dessa visar sitt stöd bland annat genom läroplanerna. I Lgr 11 finns klara besked om hur IT ska användas i skolan. För vissa ämnen är det mer preciserat hur arbetet ska bedrivas, i andra lite svagare. Kungsbackas kommuns IT-ansvarige var inte alls nöjd med detta. Han önskade sig klarare besked av regeringen hur utvecklingen av IT i skolan skulle ske, samt även ett ekonomiskt stöd. Som det är nu så betalar varje kommun sin egen en till en satsning och det kan bli dyrt.

FORTBILDNING

I Kungsbacka kommun så har införandet av en till en varit mycket välplanerat. Kommunen har både en strategi och en plan att följa i arbetet. Här finns målen uppsatta för i vilken takt och antal datorerna ska införas samt planerad vidareutbildning för lärarna. Den drivs i sin nuvarande form som caféverksamhet med frivillig medverkan och är lagt på eftermiddagar. Den består av föreläsningar samt möjligheter att fråga IT-personal om råd och hjälp. Den ses

72 Hylén, 2010, s.11, Jedeskog, 1998, s.15-16

73 Tallvid, 2010, s.59

som ett komplement till den första utbildningen som alla fick i starten av en till en, och som anordnades av varje skola.

Här kan jag se två problem. Då den första IT-utbildningen planerades av varje skola enskilt så kan den skifta i tid och kvalitet. Skillnaden mellan de två skolorna i denna uppsats är stor i tid. Tre halvdagar går inte att jämföra med två veckor. Kommunens IT-ansvarige bör se över om denna delen ska lämnas över till skolorna. Om inte annat så borde han starkt betona vikten av att personalen får så likvärdiga förberedelser som möjligt inför en till en. I IT-utbildningen för rektorer och IT-pedagoger så ingick det att de skulle planera för IT-utbildningen på sin arbetsplats. Här har kommunens IT-ansvarige en möjlighet att påverka dess utförande så att lärarna i kommunen ges samma möjligheter i starten.

Problem två är hur kommunens vidareutbildning är upplagd. I intervjuerna med IT-pedagogerna så kom den dåliga närvaron upp. Höstskolans IT-pedagog var väl medveten om att tiden inte var den bästa. Det är inte många lärare som vill, eller kan, lägga en eftermiddag på IT-café. Här behöver kommunen och skolledningen tänka till. Det går inte att bara ge lärarna nya saker att göra, utan att plocka bort någonting. I Kungsbacka kommuns fall så tror jag att det kommer att ske en förändring i upplägget av vidareutbildningen. Kommunens IT-ansvarig hade konstaterat den dåliga närvaron och förstår att det behövdes förändringar i upplägget.

Personalens inställning till att arbeta med en till en är mycket viktig. Finns inte kunskapen och /eller viljan att arbeta med detta så kan organisationen runt omkring vara hur välgjord som helst. Här uttalar rektorn på Höstskolan att han har problem. Han anser att viljan att arbeta med IT i skolan är en åldersfråga. Ju äldre ju mindre positiv till det. Jag anser att detta är att göra det alldeles för lätt för sig. Möjligen kan högre ålder häng ihop med en större ovana att arbeta med IT men att det även skulle vara detsamma som en större ovilja är osäkert.

Vad som tas upp i uppsatsens intervjuer , projektet ITiS och Tallvids rapport⁷⁴ är vikten av utbildning av skolans personal. Här tror jag att en stor del av vilja eller motviljan till IT i skolan finns. Har personalen fått en bra utbildning som gett dem god grund och självförtroende att arbeta med IT så är de mer positiva till det. Har utbildningen inte gett personalen detta så lockar det inte lika mycket med att använda IT i utbildningen. Höstskolans förberedande utbildning var kort om man relaterar till Solskolans. Jag vill därför återigen betona det jag skrev tidigare angående kommunens IT-ansvariges ansvar i detta. Jag anser att han skulle "lägga sig i " detta mer än vad som skedde.

Planeringen och förarbetet inför en till en varit grundligt i Kungsbacka kommun. Det har ändå skett små missar i implementeringen. Både itps rapport⁷⁵ och Tallvids arbete understryker vikten av att all personal ska vara med i projektet, även specialpedagogerna. Detta missade kommunen och fick göra en extra utbildning åt dem, efter att IT-pedagogen på Solskolan sagt till.

TEKNIK OCH PROGRAM

I projektet som jag gjorde under min senaste VFU, så kom problemet upp med olika programs användarvänlighet. Lärarna behövde använda minst tre olika program varje dag för att utföra sitt arbete. Alla hade inte samma ägare vilket innebar olika kontakter vid problem. Lärarna behövde även komma ihåg flera olika inloggningskoder. Programmen var inte heller helt

⁷⁴ Tallvid, 2010, s.64

⁷⁵ SOU, 1998, s.40

användarvänliga utan det behövdes ibland mycket tid och tålamod för att få önskat resultat. Detta hade Kungsbackas IT-ansvarige blivit uppmärksam på efter ett tag, och hade nu påbörjat ett samarbete med bolaget Unikum, som äger ett viktigt program för skolan. Bland annat så hade man börjat se över ett förenklat inloggningssystem samt att göra programmet mer användarvänligt.

Problemen som kan uppstå vid implementeringen skiftar. För Kungsbackas del så var ett stort problem den tekniska kvalitén på datorerna. De som användes av de två första testskolorna fungerade bra. Därför bestämde sig kommunen för att satsa på samma märke men en nyare modell. Denna modell hade dock inte provas i skolan och den visade sig inte ha samma kvalitet. Detta problem hade kunnat undvikas. Antingen genom att hålla fast vid den vara som man provade och vet fungerar eller haft den nya modellen som testvara innan köp. Inte köpa grisen i säcken.

Ett annat tekniskt problem var den ojämna tillgången till en fungerande nätuppkoppling. Det kan vara tillräckligt jobbigt för lärarna att ställa om sig till mer IT på lektionerna. Krånglar sedan tekniken så är det fullt förståeligt om de blir frustrerade och tappar lusten att arbeta med en till en.

IT OCH ETIK

It och etik kom inte upp som en organisationsfråga i någon intervju. De intervjuade såg detta som lärarnas uppgift att arbeta med. Det är oftast i lärosituationer som nätetik kommer upp, och då blir det naturligt att de tar tag i det. Kungsbacka har samma uppfattning som Rask att det etiska filtret ska installeras i eleverna och inte i datorerna.⁷⁶ I kommunens IT strategi så finns utbildning av lärarna i etik med som en punkt men den hade inte startats än. IT-pedagogen på Solskolan tog också upp det som ett råd till skolor som ska skaffa en till en. Han ansåg det viktigt att skolan hade en gemensam policy att följa när det gäller etik på nätet. Organisationens bidrag än så länge var en utbildning om nätmobbning till skolornas elevteam.

REFLEKTIONER

Tallvids rapport från Falkenbergs projekt med en till en visade att ledningen var mycket viktig vid en organisationsförändring. Den ger förutsättningarna och medlen, och är den drivande och inspirerande kraften bakom arbetet. Detta stämmer även med ledningen kring en till en i Kungsbacka kommun.

Den har råkat ut för oförutsedda problem och lösningar som beräknades fungera visade sig inte göra det. Enligt Jacobsen är detta inte ovanligt i planerade förändringar.⁷⁷

Vilka organisatoriska faktorer påverkat införandet av en till en i Kungsbacka?

Alla inom den ledande organisationen har visat upp en enad front och givit en klar signal till skolorna vad de ska arbeta med.

Kommunens planering och strategi inför en till en är mycket tydlig

Kommunens IT-ansvarig har det övergripande ansvaret för satsningen och är den sammanhållande länken. De övriga i organisationen vet var de ska vända sig för frågor.

Rektorer och IT-pedagoger har fått en gemensam utbildning inför starten vilket gett skolorna

Vilka problem kan uppstå?

De tekniska problemen var oväntade om än onödiga.

Vissa pedagogers motvilja till att använda IT i skolan

Datorprogram och läroplattformar som är svårarbetade.

⁷⁶ Rask, 1999, s.19

⁷⁷ Jacobsen, 2005, s.22

Skiftade kvalité på nätuppkopplingen inom kommunen.
Personal glömdes bort i planeringen för utbildningen inför en till en.

Vilka åtgärder krävs för att dessa ska minska?

Prova den tekniska varan som ska användas. Fungerar inte testvaran så prova en ny testvara tills det fungerar.

Inventera utbildningsbehoven ordentligt. All personal behöver antagligen inte samma eller lika mycket utbildning innan start. Få pedagogerna att se fördelarna med att använda IT i utbildningen.

IT-pedagogerna ska vara pedagoger och inte ta över det tekniska ansvaret.

En möjlighet är att det har saknats kommunikation mellan pedagoger och ledning. Krångliga datorprogram och läroplattformar borde ha upptäckts under teståret.

Nätuppkopplingen borde varit ordnad innan projektet drogs igång. Kommunen hade ett år på sig att ordna uppkopplingen innan skolorna inom detta område skulle starta en till en

Antagligen en brist i kommunikationen inom de olika förvaltningsområdena.

Snabbt ordna utbildning för den missade personalen och se över sina rutiner så att det inte återupprepas.

Hypotesen

En lyckosam implementering av en till en projektet i skolan måste förberedas och planeras på alla nivåer i organisationen.

Denna uppsats har visat hur viktigt det är att alla nivåer inom organisationen är engagerade inför implementeringen av en till en. Så vitt jag kan bedöma så har den ledande organisationen i Kungsbacka gjort vad de har kunnat, för att planera och genomföra en till en i kommunens skolor. Alla nivåer från politiker till IT-pedagoger var involverade i förberedelserna. Den hade tagit del av tidigare projekt och forskning. Satsningen inleddes med två försöksskolor som hade en till en i ett år innan övriga högstadieskolor i kommunen fick det. Kommunens projektplan inför en till en är mycket utförlig. Här finns bland annat med avgränsning och ansvarsfördelning, arbetssätt, tidsplan och risker. För varje kalkylerad risk så finns en anvisad ansvarig. Alla nivåer från politiker till IT-pedagoger var involverade i förberedelserna. Uppsatsen visar dock att en ordentlig planering inte kan garantera ett lyckat resultat. Så länge ett projekt berör människor så måste man räkna med den mänskliga faktorn. En bra förberedelse är en bra grund men klarar sig inte utan kommunikation mellan alla inblandade, inte bara mellan ledningen.

7 KÄLLOR

Delegationen för IT i skolan (2003) *En sten i rullning – erfarenheter av förändringsarbete i skolan genom ITiS*, Delegationen för IT i skolan, Västerås

Delegationen för IT i skolan (2001) *1998 – 2001 På fyra år kompetensutvecklas hälften av landets lärare. Så här gör vi*, Delegationen för IT i skolan, Stockholm

Eggeby Eva, Söderberg Johan (1999) *Kvantitativa metoder – för samhällsvetare och humanister*, Studentlitteratur, Lund

Eriksson-Zetterquist Ulla, Hansson Henrik, Löfström Mikael, Ohlsson Östen, Selander Martin *Ett möte med förhinder: om IT-satsningar i skolan* (2006) Handelshögskolan, Göteborg

Esaiasson P, Gilljam M, Oscarsson H, Wängnerud L (2007) *Metodpraktikan konsten att studera samhälle, individ och marknad*, författarna och Norstedts Juridik, Vällingby

Flaa P, Hofoss Dag, Holmer-Hoven Finn, Medhus Thorsten, Rönning Rolf (1998) *Introduktion till organisationsteori*, Studentlitteratur, Lund

Hylén Jan (2010) *Digitaliseringen av skolan*, Studentlitteratur AB, Lund

Institutet för tillväxtpolitiska studier, *En lärande IT-politik för tillväxt och välfärd: ITPS slutrapportering av uppdraget att utvärdera den svenska IT-politiken*, Volym A 2003:15, 2003

Jacobsen Dan Ingvar (2005) *Organisationsförändringar och förändringsledarskap*, Studentlitteratur, Malmö

Jedekog Gunilla (1998) *Datorer, IT och en förändrad skola*, Studentlitteratur, Lund

Karlssohn Thomas (2009) *Teknik retorik kritik, om IT-bubblan och datoriseringen av den svenska skolan*, Carlssons bokförlag, Stockholm

Magne Holme Idar, Krohn Solvang Bernt (1997) *Forskningsmetodik Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, andra upplagan Studentlitteratur, Lund

Nissen J (red), *Säg IT det räcker* (2002) Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Stockholm

Rask Stig Roland (1999) *Med eller utan filter ? < personliga funderingar kring etiken, pedagogiken, källkritiken och vuxenrollen när internet kommer till skolan > KK-stiftelsens skriftserie nr 5*, Stockholm

Statens offentliga utredningar 1998:133, *God etik på nätet*, IT kommissionens rapport 11/98, Stockholm

8 REFERENSER

www.falkenberg.se/download/18.3598f6b412ada8bdd880001655/En-till-En+Falkenbergs+väg+till+Framtiden%3F.pdf (221111 kl.9.10)

12 skolor till.....En till EN...C:\Users\Lars 1.CLE\AppData\Local\Temp\FG_projektplan 12 skolor till hösten 2022 101211-3.doc (20111128 kl.17.45)

Informations-och kommunikationsteknik, IKT – Strategi Förskola & Grundskola 2010-2012
grundskola.kungsbacka.se/Global/FG_dokument/IKT_Strategi_för_Förskola_och_Grundskola_2010-2015.pdf (20111112 kl.9.45)

skolverket.se/skolutveckling/itiskolan/uppdraget, (20111215, kl.9.30)

sv-se.facebook.com/pages/Kungsbacka-Delar/199295480132290, (20111212, kl.15.50)

www.kungsbacka.se/sitetemplates/KBInformationPage.aspx?id=6402, (20111212, KL.16.35)

www.ufn.gu.se/samverkan/skolliv/diskussionsforum/Diskussionsforum_Detalj/myndigheten-for-skolutveckling-avvecklas.cid829746 (20120210, kl.15.45)

MATERIAL

Intervju med IT-pedagog på kommunal grund8skola, 11-11-23

Intervju med IT-pedagog på kommunal grundskola, 11-12-05

Intervju med rektor på kommunal grundskola, 11-12-09

Inskickade svar av rektor på kommunal grundskola, 11-11-23

Intervju med kommunens IT-ansvarig, 11-11-28

Samtal med kommunens IT-ansvarig 12-01-13

Bilaga 1

FRÅGOR

- 1 Vad är bra och /eller har blivit bättre med en till en ?
- 2 Var är dåligt eller har blivit sämre med en till en ?
- 3 Vilka förberedelser fick du inför att börja arbeta med en till en ?
- 4 Var det tillräckliga ?
- 5 Skulle du vilja ha vidareutbildning i att arbeta med en till en ?
Ge i så fall exempel.
- 6 Vilket stöd kan du som IT-pedagog ge dina kollegor ?
- 7 Hur viktigt var ledningens agerande i införandet av en till en ?
Har det förekommit långsiktig planering ?
- 8 Avsattes tid för införandet och arbetet med en till en ?
Hur har en till en implementerats, top down eller bottom up ?
- 9 Hur fungerar samverkan inom en till en mellan personer på olika nivåer; lärare, rektor, kommunens IT-avdelning samt förvaltningen ?
- 10 Hur har program och teknisk utrustning valts ut ?
- 11 Har du tips, idéer eller förslag till skolor som är på gång att införa en till en ?

FRÅGOR TILL IT-PEDAGOGEN

Frågor 1-11 samt

- 12 Hur stor del av din tjänst tillägnar du IT arbete ?
- 13 Räcker den tiden ?
- 14 Skulle du vilja utveckla din tjänst och i så fall hur ?

FRÅGOR TILL REKTOR

Frågor 1-11 samt

15 Vilka förberedelser gav du personalen inför att jobba med en till en ?

16 Anser du att de var tillräcklig ?

17 Har genomförandet av en till en gått enligt planerna ?